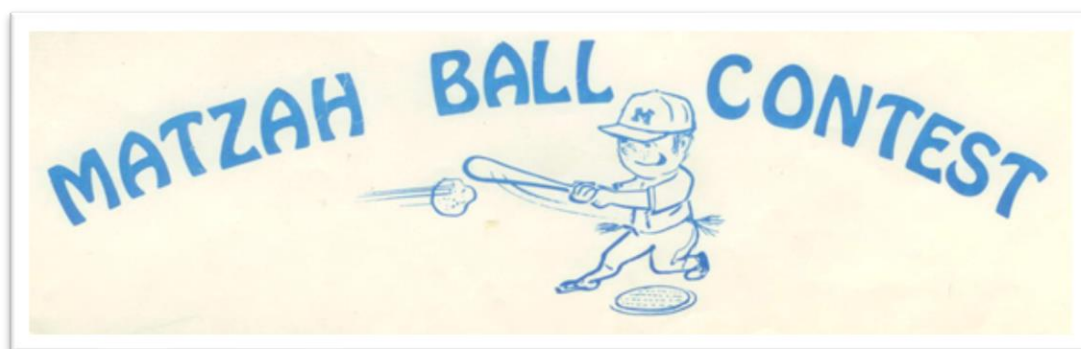

ועבדי דוד

תולדות חייו ופעילותו של הרה"ח הרה"ת רב פעלים וכו'
הר"ר דוד ראסקין ע"ה

- תדפיס -

מבצע "והשיב לב אבות על (על-ידי) בנים"
ועניינים הקשורים עם יום הבהיר י"א ניסן וחג הפסח במשך השנים

- ניסן ה'תשע"ט -

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

מנחם מענדל שניאורסאהן

Office Address:
Lubavitch, 770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

ב"ה
י"א ניסן ה'תש"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מוהר"י שי'

שלום וברכה:

מוסג"פ הקונטרס לחג הפסח הבע"ל, והוא לזכות בו אח כל סביבתו
ללמוד בו, וגם ללמוד ממנו לעשות ולקיים את המסקנא מהאמור בו, הן
בהנוגע לעצמו, הן בנוגע לזולתו: פעולה נפש האלקיה על נפש הבהמיה,
פעולה על הפולה ממט. כי

האמור (בשיחה דחיה"מ פסח אשר בקונטרס) לר"מ ומנהלי הישיבות
ובנוגע לאמריקא - הוראה ברורה היא לכל אחד ואחת אשר בעל השפעה הם,
וכלשון הרב, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, בשיחתו
זו:

מען דארף קלאר מאכן פאר אייך ד- אחריות, וואס די
השגחה העליונה האט ארויפגעלייגט אויף אייך...

אז עס געפינט זיך אין א שטאט א יונגעראן א בן
תורה, דארף זיך דארטן דער הערן אז עס איז
דא א איך אין שטאט...

א יך דארפט נעמען די יוגנט
א יך א יך ערע הענט, עכ"ל

וכל ארבעה הסוגים של בנים ובנות בכלל זה: חכם ורשע, חם (טפש)
ושאינו יודע לשאול - אין יוצא, וכמ"נ ו א ר ג ה אח זרעו.

ועל ידי ה"לקיחה" (נעמען) והגישה המחממת לכל אחד ואחת מהם,
נמשכת ומתקיימת הברכה שבסיום שיחה הנ"ל, אשר השי"ח נותן הצלחה
במילוי שליחות ועבודה זו.

בברכת חה"פ כשר ושם
ופ"ש כל החבורה היי'

לפולחן... על נפש הבהמיה: ראה חניא פכ"ט,
ד"ה מצה זו (בקונטרס) סוף פ"א.
כל אחד ואחת: בראשית רבה פל"ט, יד;
מכילתא שמוח טו, כא. ועוד.
טפש: גירסת הירושלמי פסחים פ"י ה"ד.
וארבה: ארבה בגימט' ד' פעמים בן (שער
הלקוטים ולקוטי חורה להאריז"ל, ריש
פ' בא; פ"ח שער הק"ט, פכ"ח).

פתח דבר

לקראת יום הבהיר י"א ניסן – קי"ז שנה – להולדת נשיא דורנו, כ"ק אדמו"ר זי"ע, הננו מוציאים לאור – תדפיס מתוך הספר "ועבדי דוד" שייצא לאור בקרוב בעזה"י – תולדות חייו ופעילותו של סבינו הרה"ת ר' דוד ראסקין ע"ה, יו"ר "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית למעלה מיובל שנים. הספר נכתב ע"י הרה"ת ר' ישראל שי' אלפנביין מנתניה, אה"ק ת"ו.

תדפיס זה כולל סקירות מרתקות על העניינים דלהלן:

א) מבצע "והשיב לב אבות על (על-ידי) בנים" – ניסן תש"מ (חלק מהסקירה נדפס אשתקד בגליון 'כפר חב"ד' של חג הפסח, ותודתנו נתונה למערכת העיתון 'א חסידישער דערהער' על מתן הרשות להשתמש בחומר שהופיע אצלם בגליון ניסן תשע"ד, וממנו נלקחו חלקים מהפרק שלפנינו). (ב) י"א ניסן תשי"ב – 'שנת החמישים' (ג) י"א ניסן תשכ"ב – 'שנת השישים' (ד) י"א ניסן תשל"ב – 'שנת השבעים'.

תוך כדי קריאת השיחות, ההגהות, ומענות הק' מכ"ק אדמו"ר המופיעים בתדפיס זה, יוכל הקורא להתרשם עד כמה היה כ"ק אדמו"ר מעורב בכל פרט ופרט מעבודת הקודש של צא"ח וכיצד הקדיש מזמנו היקר כדי לתת הנחיות והוראות על כל צעד ושעל וכו'.

מטרתו של תדפיס זה – כמו הספר כולו – היא לא רק לספר את קורות חייו של החסיד המסור שלא היו לו חיים לעצמו, אלא גם, ובעיקר, כדי לעורר את קהל עדת החסידים שיחיו להוסיף אומץ ביתר שאת וביתר עוז בחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר, על ידי קיום הוראותיו ומבצעיו הק', "אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נצח סלה ועד".

מובן שהחומר שבתדפיס זה אינו מתעד את כל הפעולות שנעשו בחודש ניסן בשנים הנ"ל, אלא רק מה שמשתקף מתוך המסמכים שמצאנו בארכיונו של סבינו ע"ה.

השתדלנו ככל האפשרי לוודא שכל מה שבא בכאן יהי' מדוייק בתכלית השלמות, אך שגיאות מי יבין, והננו מבקשים מכל מי שיש לו הערות על החומר, שיואיל לשלחם אלינו – seferrebdavid@gmail.com או לטלפון מס' 917-860-6074. ות"ח מראש.

לצערנו הרב, במשך השנים האחרונות נעלם חלק ניכר מהחומר הקשור לחייו של ר' דוד ע"ה בכלל ולפעילותו הציבורית בפרט. אנו מבקשים אפוא מכל מי שיש ברשותו חומר מכל סוג שהוא – שיואיל נא להעבירו אלינו על מנת שנשלב זאת בגוף הספר וכך יופיעו העניינים בשלימותם בכל נושא. וזכות הרבים תלויה בו,

כאן המקום להביע תודה עמוקה לכל אלו שהקדישו מזמנם כדי לסייע לנו ע"י מסירת מסמכים ומתן ראיונות ע"ע, וכן לאלו שנתנו "הקדשות" עבור הספר, וכך יכולנו להתקדם בעבודתנו.

בתור הוספה: א. ע"ד פטירת אביו של ר' דוד, הרה"ת ר' יעקב יוסף שו"ב ע"ה ראסקין – שביעי של פסח תשמ"ו. ב. מכתב ששלח ר' דוד למר יעקב (ג'ייקוב) יעבץ ע"ה בקשר לשליחת מצות, עם הגהות מכ"ק אדמו"ר. ג. חלקים ממכתב ששיגר ר' דוד לאביו ע"ד חה"פ תש"י בחצר כ"ק אדמו"ר.

ויהי רצון שע"י קיום הוראותיו הק' של כ"ק אדמו"ר בכלל, ובעניין שהזמן גרמא – "מבצע פסח" – בפרט, נזכה בחודש הגאולה זה, לקיום הכתוב "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו" (תהילים קיח,

כד), בהשמחה הכי גדולה – גאולה האמיתית והשלימה, ורבינו נשיאנו יוליכנו קוממיות לארצנו הק',
ובעגלא דידן ממש.

א כשר'ן און פריילעכן פסח!

בשם המשפחה,

חיים בן ציון פירסאן

ערב י"א ניסן ה'תשע"ט

צדי"ק שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע

הרה"ת ר' דוד ע"ה ראסקין
י"ב ניסן תרפ"ז - ז' אייר תשע"א

ניסן תש"מ

גישה חדשה להפצת היהדות

איור 1

ערב ראש חודש ניסן. מיד כשהרבי חזר מה'אוהל' (כדרכו בקודש לנסוע ל'אוהל' בכל ערב ראש-חודש), הודיע למזכירות על התוועדות פתאומית שיקיים הלילה.

באמצע השיחה הרביעית הכריז הרבי על 'גישה חדשה' ('א נייער צוגאנג') להפצת היהדות, גישה שעד עתה לא השתמשו בה, וקבע שכאשר יעסקו בה בחיות ובמרץ, יש תקווה גדולה וחזקה שיפעלו

פי כמה וכמה ממה שפעלו עד עתה. והיא - לשתף את הילדים ב'מבצעים' בכלל, וב'מבצע פסח' בפרט. במלים פשוטות: יש לפנות אל הילדים בדברים היוצאים מן הלב ולהציע להם שמאחר ש'זמן חרותנו' יחול בעוד שבועיים, ומאחר שבחג הפסח שמים דגש מיוחד מעלתם של הילדים ששואלים בליל הסדר 'מה נשתנה', לכן ייגשו להוריהם ויבקשו מהם שייתנו להם לסייע בהכנות הביתיות לחג הפסח.

כאן טבע הרבי סיסמה חב"דית חדשה, שהפכה למוטו של פעילות חסידי חב"ד עם ילדי ישראל: **והשיב לב אבות על בנים** (מלאכי ג, כד) - **על-ידי בנים!**

הרבי ביקש שכל החסידים יפנו במהלך השבועיים הקרובים לילדי ישראל בכל מקום שהם ויעוררו אותם שייבקשו מהוריהם לשתף אותם באופן פעיל בהכנת הבית והמשפחה לקראת הפסח, כדי שאצלם בבית יהיה ה'סדר' הכי נאה והכי כשר. הרבי הבהיר שיש לדבר לילדים בכל שיכבת גיל בסגנון המתאים להבנתם, והציע לפנות גם לילדים מעל גיל בר-מצוה הסמוכים על שולחן הוריהם, כאשר המחנכים של כל כיתה יציעו את הדרכים המיוחדות המתאימות לאותה כיתה.

הרבי הזכיר את דברי הרמב"ם שהדרך לעודד ילדים להתחזק בתורה ובמצוות היא על-ידי מתן פרסים, והציע לעודד ילדים להתחזק בקיום מצוות הפסח באמצעות אירגון **תחרות** נושאת פרסים עם הגרלה. בתחרות ישתתפו ילדים שישלחו אישור מהוריהם על כך שסייעו לנקות את ביתם לפסח, ודאגו שיהיה בביתם הידור נוסף ויופי נוסף, ובוודאי הילדים ישמחו על התחושה שהבית נהיה נקי מחמץ גם בזכותם! לדוגמה, הילדים יעוררו את ההורים למכור את החמץ שלהם לגוי, ויבקשו מהם שייקחו אותם לראות איך הם שורפים את החמץ.

הרבי הציע לפנות למחנכים ולמחנכות ולבקש מהם שיתמסרו לעסוק במבצע החדש. ומהאחרים על מוסדות החינוך יש לדרוש שלא יעסקו בזה בעצלתיים אלא ידאגו להתקדם עם המבצע במלוא התנופה ואז יגיעו להישגים של עולם ומלואו.

הרבי שב והדגיש את בקשתו שכל אחד מהחסידים ישתתף במבצע, ודרש שכבר הלילה, או על-כל-פנים מחר בבוקר, יתחילו לעסוק בזה, ושלא יעבור רגע אחד לבטלה. הרבי דרש שאף אחד לא ינסה להשתמט ולהתחמק מאחריות, ובמיוחד המורים והמורות שעליהם מוטלת אחריות ישירה בנידון זה, ועליהם לדעת שזה נוגע לא רק לילדים עצמם אלא גם לאבותיהם ולאמותיהם, לסביהם ולסבתותיהם...

"זה יביא למהפכה ברבבות בתים יהודיים!"

בהמשך הדברים בא תיאור נפלא של הרבי כיצד משפיעים הילדים על הוריהם וסביהם:

בשעת ס'וועט קומען צוגיין זיינער אן אייניקל, אדער זיינער א קינד, פון קינדער-גארטן, און וועט עם דערציילן אז היינט האט ער געהערט א מעשה נפלא, אז ס'איז געווען א פאלק, און דאס איז דער פאלק פון וואנעט ער שטאמט, וואס זיינען געווען הונדערטער יארן אין א "סופער-פאווער". און דערנאך איז געקומען צוגיין א איד, וואס האט געהייסן "משה רבינו". וואס דאס איז אלץ ביי אים א חידוש גדול: ער האט ניט געוואוסט פון דעם גאנצן ענין. ער האט געוואוסט אז ס'איז דא א "מאזעס", ער האט געוואוסט אז ס'איז דא א "בייבל", ער האט אבער ניט געוואוסט וואס האט דאס פאר א קשר מיט עם ... מיט זיין גוף, מיט זיין נשמה, און זיין טאג-טעגליכן אויפפירונג. אט דאס האט מען עם פארגעסן דערציילן! ...

במילא, אז מ'דערציילט דאס א קינד - א קינד פארשטייט ניט קיין שפיצלאך און פארשטייט ניט קיין וויצן. ער נעמט ענינים כפשוטם ... און קומט דערנאך צוגיין אהיים און דערציילט מיט התפעלות אז היינט האט ער זיך דערוואוסט אז "מאזעס" האט א שייכות צו עם, און אז דער "מאזעס" וואס הייסט אויף לשון-הקודש "משה" איז געווען צוזאמען מיט א גאנצער פאלק אין ארץ מצרים, וואס דארט איז דער פאלק געווען א מיעוט, און ארום זיי זיינען געווען די קינדער פון מצרים, און אף-על-פי-כן האט עם דער אויבערשטער געמאכט פאר א "מעסענדז'ער", און האט אים אריינגעשיקט פון "דעזערט" אין עיר הבירה, און האט אים דארט געהייסן אז ער זאל גיין מיט'ן גאנצן שטארקייט און זאגן "שלח עמי ויעבדוני"! ... און זעלבסטפארשטענדלאך אז דער "סופר-פאווער" איז ניט נתפעל געווארן, און אף-על-פי-כן האט זיך געטאן די אלע סיפורים וואס מ'דערציילט אים שוין אין קינדער גארטן ...

און דערנאך זאגט מען אים אז דאס וואס וועט זיין אין פערצן טעג ארום ... ביסטו אט דער וואס אויף דיר וועט זיך האלטן דער גאנצער "סדר", ווארום דו וועסט דארפן פרעגן די פיר קשיות, און דער טאטע וועט זיך צוהערן, און דערנאך וועט ער דיר ענטפערן אויף די קשיות, און וועט דיר געבן די ד' כוסות וכו'. דו דארפט נאר זען אז ס'זאל זיין אלץ צוגעגרייט ווי ס'דארף צו זיין ... וועט דאס אויפטאן און מאכן א מהפכה לטובה אין צענדליקער טויזנטער אידישע הייזער!

[כאשר ייגש אליו נכדו, או בנו, שיחזור מגן-הילדים, ויספר לו שהיום הוא שמע סיפור נפלא: היה עם, וזהו העם שהוא מצאצאיו, שחי במשך מאות שנים תחת שלטון של "מעצמה". ואחר כך הגיע יהודי, ששמו היה "משה רבינו". והרי כל זה הוא חידוש גדול עבורו: הוא לא ידע אודות כל העניין. הוא ידע שהיה אדם ששמו "מוזס", הוא ידע שיש "בייבל" [=חומש], אבל לא ידע איזה קשר יש לזה אליו... לגופו, לנשמתו ולהנהגתו היום-יומית. את זה שכחו לספר לו!...]

וממילא, כאשר מספרים זאת לילד - הרי ילד אינו מבין 'קונצים' ואינו מבין מהתלות. הוא תופס את העניינים כפשוטם ... והוא חוזר אחר כך הביתה ומספר בהתפעלות שהיום נודע לו של "מוזס" יש שייכות אליו, וש"מוזס", שנקרא בלשון-הקודש "משה", היה יחד עם עם שלם בארץ מצרים, ששם העם היה מיעוט, וסביבם היו ילדי מצרים, ואף-על-פי-כן מינה אותו הקב"ה ל"שליח", ושלח אותו מן המדבר לעיר הבירה, ושם ציווה עליו שילך עם כל התוקף ויאמר "שלח עמי ויעבדוני"! ... ומובן מאליו שה"מעצמה" לא התפעלה ממנו, ואף-על-פי-כן הוא עשה את כל הסיפורים שכבר סיפרו לו בגן-הילדים...

ואחר כך אומרים לו שזה יהיה בעוד שבועיים ... אתה הוא זה שעליו יתקיים כל ה"סדר", משום שאתה צריך לשאול ארבע קושיות, ואביך יקשיב להן, ואחר כך יענה לך על הקושיות, וייתן לך את ארבע הכוסות וכו'. אתה צריך רק לדאוג שהכל יהיה מוכן כראוי ... הרי זה יפעל ויביא למהפכה לטובה בעשרות אלפי בתים יהודיים!]

כדי לוודא שכל החסידים יירתמו לפעולה, אמר הרבי, ידווח כל אחד בכתב, עוד לפני הפסח, על מה שעשה בנידון. ומי שלא יכתוב דו"ח - סימן שלא עשה כלום...

הרבי הוסיף וביקש שיפרסמו על המבצע החדש גם בעיתונות, 'בסגנון המתאים לכל עיתון ועיתון לפי עניינו', כדי שהדברים יגיעו בדרך זו גם לאותם הורים ומחנכים שבדרך אחרת אין גישה אליהם.

לקראת סיום השיחה הכריז הרבי: **כעת הגיע הזמן עליו נאמר בנבואה בנוגע ל'יום ה' הגדול והנורא' - 'השיב לב אבות על בנים - על-ידי בנים'. ישנם בתים שבהם ה'תינוקות' צריכים לדאוג שלא יישנו האבות והאמהות, הסבים והסבתות... וקשה בכלל לתאר איזו השפעה עצומה עשויה להיות למבצע זה.** הרבי סיים את דבריו באיחול לקיום הבטחת הנביא 'השיב לב אבות על בנים' - על ידי בנים, שהילדים משפיעים לטובה על הוריהם - כך שמבצע זה יחולל מהפכה לטובה ברבבות בתים יהודיים. ('שיחות קודש' תש"מ ח"ב עמ' 494 והלאה).

קהל החסידים טרם הספיק לעכל את הרעיון החדש, והרבי הפתיע שוב למחרת כאשר השתתף באופן בלתי צפוי בכינוס ילדים ('ראלי') שאורגן בזריזות בעקבות ההתוועדות של הרבי בליל אמש. לפני תפילת מנחה הורה הרבי לרב גרונר שלאחר התפילה יאמרו הילדים את י"ב הפסוקים וביקש ממנו להביא חבילות של 'דיימס' (מטבעות של עשרה סנטים), שהוא, הרבי, יחלק אישית לכל אחד מהילדים. את 'עלינו לשבח' אמרו הילדים במתינות במנגינה הידועה, והרבי אמר 'עלינו' יחד איתם. כשהילדים שרו 'אל תירא', הרבי מחא את כפיו ואחר כך הורה לנגן 'הושיעה את עמך'. לאחר מכן השמיע הרבי שיחת-קודש, בה הוסיף כמה פרטים בקשר למבצע החדש, כולל הצעה שהילדים יפנו להוריהם בדרך מכובדת ובדברים היוצאים מן הלב ויציעו להם למכור את החמץ לפסח ולאפשר להם לערוך את ה'סדר' כהלכתו.

הרבי בכינוס ילדים. לימין נראה הרב יעקב יוסף ראסקין, אבי ר' דוד

ובתור הבן שלהם, שיתחילו כבר בראש-חודש ניסן להתכונן לחג הפסח, כולל הכנות לביעור החמץ ומכירתו, ואחר כך לעשות הכל כדי שיהיה פסח כשר שמח עם כל הפרטים שבזה.

זמן קצר לאחר מכן הגיה הרבי במהירות ובאופן נדיר את רשימת ה'הנחה' מהשיחה (נדפסה גם ב'שיחות קודש' תש"מ ח"ב עמ' 506 והלאה).

לאחר שהילדים עברו וקיבלו את המטבעות, הורה הרבי לרב גרונר שיאמר לכל הקהל לזוז לצד אחד ולפנות מקום לילדות שתוכלנה להיכנס ולקבל מטבעות. הרבי גם סימן בידו הק' לקהל שיזוז לצד אחד.

צא"ח מכריז על "תחרות קניידלאך"

מיד לאחר ההתוועדות של הרבי, אירגן ר' דוד אסיפה במטרה לדון איך להביא אל הפועל את המדובר בהתוועדות. משתתפי האסיפה העלו הצעות שונות: להדפיס חומר הסברה מתאים, לפרסם

LUBAVITCH NEWS SERVICE

770 EASTERN PARKWAY • BROOKLYN, NEW YORK 11213 • U. S. A.

LUBAVITCHER REBBE ISSUES URGENT PLEA TO CHILDREN

NEW YORK (LNS) - In an unprecedented, wide-sweeping proposal directed to Jewish children, the Lubavitcher Rebbe, Rabbi Menachem M. Schneerson, called for Jewish youngsters to convince their parents to observe Passover properly, and to arouse within their parents the special beauty and warmth that Passover - and the pre-Passover preparations - provide in homes where the holiday is properly observed in all its splendor.

The Rebbe appealed to teachers and educators, and to all those who can influence groups or individual children, to see that the children awaken their parents to observe Passover properly. The Rebbe suggested arranging massive contests and other means to stimulate the interest of the children in this endeavor.

"In many instances nowadays," the Rebbe said, "parents do not know much of how Passover should be observed, what should be done at the Passover Seder, the Passover preparations etc.

"Children even of tender age who were taught about Passover can in such instances assume a leadership role to show what should be done, and what is prohibited, on Passover. Many of the customs at the Seder are geared to stimulate the curiosity of the attending children. Therefore, even in homes where Passover is properly observed children should be encouraged to take an active part in all that transpires at the Seder," the Rebbe said.

Quoting the verse "And the hearts of the fathers will return through the children" (Malachi 3:24), the Rebbe said that children bear the strongest influence on parents, and have the ability to convince parents to observe Passover and other Mitzvot in the proper manner.

The Rebbe also appealed to all Jews to use the special hand-baked Shmurah Matzot for at least the 'Kazait' (first bite) at the Seder, and that everyone sell their Chometz by the proper time before Passover.

3/19/80

(Courtesy of Kehot Publication Society)

מודעות בעיתונים ועלוני הסברה מתאימים לילדים גדולים וילדים קטנים, להכין ולפרסם פרסומות ברדיו, להכין פוסטרים גדולים, לפנות למוסדות חינוך יהודיים, לארגן לילדים תחרות נושאת פרסים.

אסיפה בספריית לוי יצחק

על הדו"ח מהאסיפה הנ"ל הואיל הרבי לענות: נת' ות"ח. **ודבר בעתו - בסמיכות לראש חודש ניסן - ביום שהוכפל בו כי טוב - חודש הגאולה. אזכיר על הציון.**

הרב יעקב יהודה העכט נואם בכינוס ילדים ב770
Lubavitch Archives

פחות משבועיים נותרו עד חג הפסח, ור' דוד בשיתוף פעולה עם מנהל המוסד "של"ה" [שיעורי לימוד הדת] הרב יעקב-יהודה העכט רתם אברכים ובחורים לפעול בסייעור מוחות כדי להגיב בעוצמה הראויה על בקשת הרבי. כך יצא המבצע לדרך: ר' אליהו תגר ור' רפאל טננהויז ניסחו מודעה לעיתונות. הרב יהודה קרינסקי הכין ידיעה באנגלית עבור LNS (ליובאוויטש ניוז סרוויס) - שירות הידיעות של ליובאוויטש - צילום בעמוד הקודם). הת' הלל-דוד קרינסקי יצר קשר עם חברה שמפיקה פרסומות ברדיו. ר' יהושע העכט ור' אורי פויזנר עסקו בהפקת הפלקט שנועד לילדים גדולים, ולאחר מכן הודפס ב-250,000 עותקים.

הצייר מיכל שוורץ צייר חוברת קומיקס שצורפה לעלוני ההסברה. מר שוורץ למד בישיבה ב-770 בשנות השי"ן הראשונות והיה מוכשר לצייר. בנעוריו ביקש ממנו הרבי שיצייר ציורים עבור ספרות תורנית שהדפיס מוסד המל"ח שעמד תחת הנהלת הרבי. מר שוורץ צייר חוברות קומיקס שונות שנועדו לסייע בחינוך ילדי ישראל באמריקה. הרב יעקב-יהודה העכט, שניהל פעילות עם תלמידי ה'פאבליק סקולס' במסגרת פעילות של"ה, ניצל את היכרותו עם מר שווארץ כדי לרתום אותו לעיסוק במבצע הנוכחי. כך התחדש הקשר שלו עם חב"ד, כשהוא מצייר חוברת עבור 'מבצע פסח' לילדים חוברת קומיקס בשם "פיינסטונס" (על משקל ה"פלינסטונס", דמויות מפורסמות בסרטים מצוירים לילדים). מאז צייר מר שוורץ במשך השנים הבאות עבור חב"ד כמה ציורים מפורסמים, כולל הסמל של 'צבאות השם'. גם ר' מענדל קוטלרסקי היה מעורב במאד בכל התהליך הזה.

חוברת הקומיקס ש"ל כחלק מהמבצע

ר' שלמה לייקין, ר' בן-ציון קרטיק והת' אליהו כהן עסקו בהפקת עלון לילדים קטנים, שלאחר מכן הודפס במאה אלף עותקים. מנהל הפעילות בצא"ח המרכזי, הרב כתריאל קסטל, התמנה כאחראי על האברכים והבחורים שייצרו קשר עם מוסדות חינוך חרדיים ויבקשו שיאפשרו לפעילי צא"ח לבוא ולהסביר לילדים בכיתות על המבצע החדש. האברכים ר' רפאל טנהויז ור' אבא פרלמוטר עמדו בקשר עם בתי-הספר מהחוגים המודרניים והחילוניים, והאברכים ר' מענדל פעליג ור' יוסף קעסלער התמנו לרכז את כל הדיווחים המגיעים מאנ"ש על פעילותם במסגרת מבצע זה.

במהלך האסיפה הציע הרב שמואל בוטמן שכל אחד מהחסידיים יתרום סכום של 148 דולר, בגימטריא 'פסח', לכיסוי העלויות של המבצע. כשהרבי קיבל את הידיעה, שלח את השתתפותו האישית - שטר של 100 דולר ושטר של 50 דולר - וכתב: **מצו"ב השתתפות. אזכיר עה"צ.** לאחר מכן הוסיף הרבי צ'ק בסך 1,800 דולר. כשר' דוד פנה לגבירים חב"דיים וביקש את סיועם למבצע, הסתייע בין היתר במכירת השטרות שקיבל מהרבי, תמורת עשרות אלפי דולרים. תרומות נכבדות נוספות התקבלו מעוד כמה חסידיים.

בעקבות הוראת הרבי להביא למספר רב ככל האפשר של ילדים שישתתפו בהכנות לחג הפסח בביתם ובשמירת מצוות החג, אירגן צא"ח המרכזי 'תחרות קניידלאך' (באנגלית: 'מצה באל קאנטעסט') לילדים.

שמה של התחרות, 'תחרות קניידלאך', מעורר מיד אצל כל קורא חב"די את השאלה: ומה עם זהירות מ'שרויה'? ובכן, המזכיר הרב יהודה שי' קרינסקי, שהיה לו ניסיון בעל שנים רבות מההוראות שקיבל מהרבי בענייני פרסום וכיוצא בזה - הורה אז לציין על-גבי הפרסומים שהמנהג של הרבה קהילות הוא שאוכלים קניידלאך 'שרויה' רק באחרון-של-פסח.

Children, IT'S TIME TO PLAY MATZOH BALL . . .

Q: Why is this Passover contest different than all other contests?

A: Because in this contest nobody loses, everybody wins.

STEP UP TO THE BATTER'S BOX AND PLAY BALL!

At bat _____ Age _____ Phone No. _____
(your name)

Address _____ School _____

RULES:

- 1) Your scorecard must be completed and mailed to us between April 9-30
- 2) The signature of a parent or guardian is mandatory
- 3) You must fill out your name, address and phone number

HOW TO WIN . . .

Once you send in your scorecard you automatically receive an entrance prize.

But That's Not All!!!

If You Bat . . .	No. of Hits	Batting Average
1,000 you can win a SONCINO CHUMASH (BIBLE) and a BICYCLE	16	1,000
.600 - .999 you can win A CAMERA	10 - 15	.600 - .999
.300 - .599 you can win A WATCH	5 - 10	.300 - .599

These prizes will be selected in a drawing and the winners will be notified immediately. For more information and scorecards call **773-1300 or 778-4270**

Send your scorecard to:
THE MATZOH BALL CONTEST
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N.Y. 11213

*Please note that many communities do not eat Matzoh Balls on Passover (except for the last day)
*Chometz includes any edible not permitted to be eaten on Passover. Contact your local Rabbi for details.

Sponsored by
Lubavitch Youth Organization   National Committee for
Lubavitcher Yeshiva   Furthance of Jewish Education
Beth Rivka School for Girls   Yeshiva Ohel Torah

CHECK THE BOXES WHERE YOU SCORE:

I MADE SURE TO . . .

- Study about the Passover Holiday
- Help clean my house for Passover
- Take part in the search for Chometz*, Sunday Evening, March 30 after nightfall
- Help burn my family's Chometz by Monday Morning, March 31 before 10:54
- Help sell the Chometz before Monday Morning, March 31
- See that the women and girls in my home lit the holiday candles

- Have a Seder the first two nights of Passover
- Help prepare the Seder Plate
- Ask the four questions
- Eat Matzoh
- Eat Hand Baked (Shmurah) Matzoh
- Eat the Bitter Herbs (Marror)
- Drink the four cups of wine
- Sing the traditional Passover songs
- Celebrate all eight days of Passover
- Refrain from eating any Chometz throughout the holiday

Signature of Parent or Guardian _____

Page 36 • JEWISH PRESS • Friday, March 21, 1980

Lubavitcher Rebbe Issues Urgent Plea To Children

New York—In an unprecedented, wide-sweeping proposal directed to Jewish children, the Lubavitcher Rebbe, Rabbi

Menachem M. Schneerson, called for Jewish youngsters to convince their parents to observe Passover properly, and to arouse within their parents the special beauty and warmth that Passover—and the pre-Passover preparations—provide in

homes where the holiday is properly observed in all its splendor.

The Rebbe appealed to teachers and educators, and to all those who can influence groups or individual children, to see that the children awaken their parents to observe Passover properly. The Rebbe suggested arranging massive contests and other means to

stimulate the interest of the children in this endeavor.

"In many instances nowadays," the Rebbe said, "parents do not know much of how Passover should be observed, what should be done at the Passover Seder, the Passover preparations etc."

"Children even of tender age who were taught about Passover can in such in-

stances assume a leadership

role to show what should be done, and what is prohibited, on Passover. Many of the customs at the Seder are geared to stimulate the curiosity of the attending children. Therefore, even in homes where Passover is properly observed children should be encouraged to take an active part in all that transpires at the Seder," the Rebbe said.

Quoting the verse "And the hearts of the fathers will return through the children" (Malachi 3:24), the Rebbe said that children bear the strongest influence on parents, and have the ability to convince parents to observe Passover and other Mitzvot in the proper manner.

The Rebbe also appealed to all Jews to use the special hand-baked Shmurah Matzot for at least the Kazait (first bite) at the Seder, and that everyone sell their Chometz by the proper time before Passover.

Abaye

Abaye was one of the chief disciples of Rabba B. Nahmani and a Leading Amora of the fourth generation in Babylon. His father, Kayili, was the brother of Rabba B. Nahmani and Abaye at birth was named Nahmani after his grandfather. Orphaned at an early age, he was adopted by his uncle Rabba, who nicknamed him Abaye ("little father") to avoid confusion with his grandfather Nahmani, and henceforth he was known solely by that nickname. (El-Am Talmud, Kiddushin, P. 39)

כתבה ע"ד התחרות בעיתון "ג'ואיש פרעס", ד' ניסן תשמ"מ

וכך סיפר שליח הרבי בהולנדייל, פלורידה, הרב רפאל טנגהויז: "למדתי אז ב'כולל'. מיד לאחר ההתוועדות בליל ראש חודש ניסן, יזמנו, כמה מאברכי הכולל, פגישה עם ר' דוד בבניין המשרדים הסמוך ל-770. אני העליתי את הרעיון לקרוא לתחרות בשם 'תחרות קניידלאך', משום שצורתו העגולה של ה'קניידל' מזכירה את הבייסבול האמריקאי. המודעות הודפסו במהירות ומיד ניגשנו לעבודה. היתה זו עבודת נמלים להגיע לילדים בבתי-הספר מכל החוגים, גם מויליאמסבורג ובורו פארק וגם מבתים חילוניים. לשם כך השתמשנו בכל מיני גימיקים. למשל, הכותרת של הפוסטרים היתה: 'הדוד משה [=משה רבינו] רוצה אותך', על משקל הסלוגן האמריקאי 'הדוד סם רוצה אותך'..."

לשם כך הדפיס צא"ח עלוני הסברה צבעוניים בהם פורטה רשימה של מצוות החג, כאשר כל סימון של 'וי' ליד אחד הפרטים ברשימה מעלה את מספר הנקודות של הילד ומגדיל את סיכויו לזכות בפרסים. בין הפרטים: לימוד הלכות החג, סיוע בניקוי הבית לפסח, סיוע במכירת החמץ של המשפחה, סיוע בבדיקת חמץ בבית, סיוע בשריפת החמץ של המשפחה, השתדלות שהאימא והאחיות ידליקו נרות שבת ויום-טוב בזמן, השתתפות בשני לילות ה'סדר', סיוע בהכנת הקערה לקראת ה'סדר', לשאול 'מה נשתנה', אכילת מצה 'שמורה', אכילת מרור, שתיית ארבע כוסות, שירת ניגוני החג, חגיגת שמונת ימי החג והקפדה על אוכל כשר לפסח בימי החג.

ההורים התבקשו לחתום על כך שילדיהם ביצעו את המשימות, והילדים שמילאו את הטפסים ושלחו אותם חזרה לכתובת של צא"ח בברוקלין קיבלו הודעה שישתתפו בהגרלה שנועדה להתקיים בעיצומו של ה'פארד' - תהלוכת ל"ג בעומר המתקיימת מול 770.

הנהלת צא"ח בניו-יורק גייסה כמה עשרות אברכים ובחורים שנרתמו במלוא המרץ לפעילות, תחת פיקוחם של מספר פעילים נמרצים. כרבע מיליון עלוני הסברה חולקו על ידי פעילי צא"ח במאות מוסדות חינוך תורניים, תלמודי-תורה, בתי-ספר וגני ילדים, ברחבי ניו-יורק וסביבותיה. בנוסף לכך, 'טנקי המבצעים' של צא"ח הגיעו גם ל'פאבליק סקולס' וחילקו את העלונים לתלמידים היהודיים הלומדים שם. חסידים יצאו למרכזי קניות, לפארקים ציבוריים ולכל מקום שהיה ניתן

למצוא בו ילדים - וסיפרו להם על המבצע החדש. מודעות ענק הודבקו באלפי לוחות-מודעות בשכונות היהודיות ברחבי העיר, ובכניסה לכל אחד ממאה הסניפים של רשת הסופרמרקטים הענקית 'וולדבאום' הוצבו פלטפורמות גדולות ועל-גביהן עלוני ההסברה.

ב"ה ג' ניסן תש"מ

כ"ק אדמו"ר שליט"א

בהאסיפה היכף אחר התועדות כ"ק אדמו"ר שליט"א בר"ח ניסן שהנחה הרש"מ ב
 שי' ניתנה רשות הדיבור לכל או"א שיש לו ספרות בהנוגע לאאאאאא להביא לפועל
 המדובר בהתועדות, וביעקר מחנכים, ומכין הקהל ביקשו כמה לדבר וביניהם:
 הרצ"א שי' לרמן, רצ"א שי' שטיימ, ר"כ שי' קסטעל, רב"צ שי' פרידמאן, ריי"צ שי'
 רייצעס, ר"צ שי' ברנשטיין, ר"ש שי' זלמנב ועוד והיו גם ילדים שהיו להם
 הצעות, כמה מהם נתנו בכתב ההצעות,

אח"כ אמר המנהח שלוח יהיו מוכרחים הרבה כספים והציע שכל אחד יתרום
 סכום כמנין "פסח" \$148 דולר על אחר היו שהרמו סכום הנ"ל וגם סכומים אחרים
 ונבקש ברכה להצלחה רבה,

אחר האסיפה הגדולה היתה אסיפה יותר קטנה ע"י הרד"ר והרש"מ ב צאאאא
 ועוד מאנ"ש שי' אאאאאאאאאא ואח"כ ישבו גם במשרד של הר"פ שי' קרינסקי
 ועשו תוכניות א) לסדר מה לדפוס במכ"ע לסדר בראשור עבור קטנים, וכן לסדר
 "עדם בשביל הראדיע, בנוגע לסדר מודעה במכ"ע סודר ע"י הר"א שי' טגר ור' רפאל
 שי' טעננהויז והי' מוכרח לסדר במשך הלילה שמחר ביום ג' מדפיסים את הדשואיש
 פרעס, ולפועל ב"ה סדרו וכבר נדפס בדשואיש פרעס ומצו"ב, וכן נדפס בהדשואיש
 וויק, וכבר הי' טעלעפאנס מזה, וכן נדפס בהאלגעמלינער זשורנאל, הר"י שי' קרינסקי
 סדר ל, נ,ס וגם נדפס בהדשואיש פרעס, וכן התקשר הר"י שי' קרינסקי ובנו דוד שי'
 עם חברת מערלינג מרקס וסיידמאן ועושים "עדם" בשביל הראדיע,

ב) להתקשר עם ת"ת וכו' שזה ע"י פיקוח של הר"כ שי' קאסטעל
 ישנם מהמקומות שמתקשרים שם ע"י אברכים וחל' שי' וישנם מקומות שמתקשרים
 שם ע"י בנוח חב"ד וכבר התקשרו עם 150 מקומות, ישנם שכבר נתנו מענה שיבאו
 להם לנאום וישנם מקומות שצריכים ליתן מענה,

כעת עובדים גם על פאוסטערס ע"י ר' רפאל שי' טעננהויז ועוד,
 וכן בראשור עבור קטנים שמתעסק בזה הח' אלי' שי' כהן ועוד,

גם הדיעו לכמה עיירות ע"י הר' מרדכי שלמה שי' הכהן פרידמאן
 מההותעדות וההצעות מה עושים,

הפאוסטערס כבר מוכנים ומקוים שיהי' נדפס היום או מחר בקר
 וכפי התכנית שיהי' צאאאאאאא מודבק בכל העיר אאא בהרחבות וכן בחנויות
 וכן יהי' א צרך הרבה משתתפים לבקר את הת"ת וכו'
 ומבקשים ברכה להצלחה רבה.

דוד ראסקין
 משה פסח גאלדמאן

HOW YOU CAN CELEBRATE PASSOVER (and win a great prize too)

7-2

Study the laws and customs of Passover

from the Haggadah and other Jewish books. **Help clean your home for Passover.** Check all closets, drawers, pockets etc. and even the car for any Chometz. "Chometz" means any food which is not kosher for Passover, especially bread and cake or products containing flour and leavening. We use a special set of Passover dishes and put away the ones we use during the year.

Make sure that the Chometz in your home is sold for Passover.

Ask your Rabbi for details.

Take part in the "Bedikas Chometz" search

On Sunday evening, March 30, after dark, help search every room in the house. Don't forget to look in every nook and cranny for bread and cake crumbs and other foods which are not kosher for Passover, and check your pockets for candy. The search is made with a candle, leather & wooden spoon. (An adult should hold the candle.) It's best that someone hide 10 small pieces of bread to be found during the search. But be sure the bread is well hidden so that you don't miss any pieces when you search. All away! All the Chometz you find for "burn away" in the morning. Say the "Kol Chamira" (in English if necessary) after the search.

On Monday morning March 31 stop eating Chometz by 9:30 A.M.*

All Chometz in your house (not being sold) must be burned by 10:54 A.M.*

Watch the burning of the Chometz with the whole family. Say the "Kol Chamira" (in English if necessary).

Check for Kosher for Passover labels.

All food products you eat on Passover should be certified Kosher for Passover. Check with your local Rabbi which foods you may use.

Help with the preparations for the Seder.

Make sure that hand-baked Shmurah Matzah, wine or grape juice, Haggadah and other necessary items are ready for both Seder nights. Help prepare the meal. Set the table. Help prepare the Seder plate. A diagram of the Seder plate is on the other side of this brochure. On the first night the foods for the Seder plate should be prepared before candle lighting and on the second night after candle lighting time. See the other side for details.

SPECIAL — FOR GIRLS ONLY Light your own Yom Tov candle.

Look at the other side of this brochure for the candle lighting blessings and times. You should light your candle before your mother lights hers, so that she can help you.

THE SEDER

You are now ready for the Seder.

Begin the Seder after dark. During the Seder we recline to the left at certain points to show our freedom.

Kiddush

When everyone is ready, we begin by reciting the Kiddush over a cup of wine or grape juice. This is the first of the four cups of wine which we drink, reclining, at the seder.

Washing the hands

After Kiddush, we wash our hands the way we usually do before a meal, but without reclining a blessing.

Eat the Karpas

Dip a small piece of potato, onion, or similar vegetable in salt water and before eating it say the proper blessing (see Haggadah).

Divide the middle matzah

Break the middle matzah and put away the larger half for the Afikoman (to be eaten at the end of the meal).

Ask the Four Questions

Fill up the second cup of wine or grape juice. We begin to ask the four questions. You ask the four questions. (Listen carefully to the answers!)

Wash the Hands

After drinking the second cup of wine or grape juice wash your hands for the meal. This time recite the customary blessing.

Eat the Matzah

Next, take hold of the three Matzahs, the broken one between the two whole ones, and say one blessing (Hamotzi). Then let the boy or girl dip a piece of matzah in the plate, hold the top whole Matzah with the broken one, and say the blessing "Al achilas Matzah" (Haggadah) break a piece from each and eat them together, reclining.

Eat the Bitter Herbs

Take the bitter herbs (customarily horseradish and Romano lettuce) and dip them into the "Charoset". Shake off the "Charoset" and say the blessing "Al achilas Maror". We do not lean this time.

Korech

Take the bitter herbs, dip them into Charoset and place them between two pieces of the middle matzah. Say "Ken Ososh Hillel" (Haggadah) and eat them together, reclining.

Eat the Meal

We begin the meal by eating the egg from the Seder plate dipped in salt water.

Eat the Afikoman

After the meal is completed, the Afikoman should be eaten reclining. (This is the piece of Matzah you put away earlier and eat except for the remaining two cups of wine.)

Betrach

Fill up the third of the four cups, say the Grace After Meals and then recite the blessing over the third cup and drink it, reclining.

Hallel

Fill the fourth cup of wine or grape juice. Then say the prayer "Shofrot" (Haggadah) from the front open. We then say the Hallel from the back open. We then say the drinking of the fourth cup.

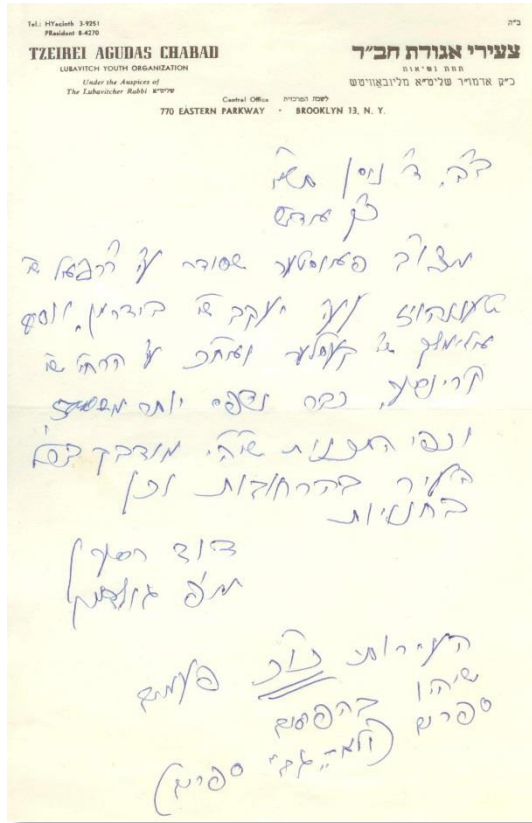
Nirtzoh

Now that you have carried out the Seder properly you can be sure that it will be accepted by G-d and that next year we will celebrate Passover in Yerushalayim.

Try to make this your most joyous Seder ever and sing the Passover songs. **Remember** — Passover does not end after the two Seder nights. Passover lasts eight days and ends on Tuesday, April 8, at 7:17 P.M.*

* Note — All times are for N.Y. City only, for Passover 1989. The photographs were taken on a weekday.

כשהרבי נותן הוראה, לא מנסים לעקוף!

בד' ניסן מסר ר' דוד לרבי דוגמה של פוסטר ענק שהכינו ר' רפאל טגנהויז ור' יעקב בידרמן, וכתב שבינתיים הדפיסו יותר מ-5000 פוסטרים, והתוכנית היא להדביק אותם בכל רחבי העיר. תשובת הרבי היתה: **העירותי כמה וכמה פעמים שיהיו בהפרסים ספרים (ולא - גם" ספרים).**

נזכר הרב יוסף שי' קעסלער ממונטריאל, שעבד אז יד ביד עם ר' דוד: "ר' רפאל טגנהויז עמד על הפקת העלון, עם מומחים שהשקיעו בזה מאמצים מקצועיים. כשהסקיצה היתה מוכנה, שלחנו לרבי דוגמה להגהה. כתבנו שהזוכים בתחרות יקבלו פרסים שונים, והרבי הורה לנו לכתוב שהפרסים העיקריים יהיו ספרים".

בו' ניסן כתב ר' דוד לרבי: "מצורף בזה הפוסטר שעשו סטעמפ [=חותמת], שיהיה בהפרסים ספרים. עשה הסטעמפ במשך שעות הלילה ר' אריה שי' פרעגער". תשובת הרבי: נת' ות"ח. **ודבר בעתו - בסמיכות לראש חודש ניסן - ביום ג' שהוכפל בו כי טוב - חודש הגאולה. אזכיר על הציון.**

המשך הסיפור שבפי הרב קעסלער מדהים: "במקביל, הכנו גם פלקטים של הסברה על המבצע. לאחר שהרבי אישר אותם להדפסה, הדפסנו מהם 250 אלף עותקים וגם שלחנו לרבי עותק אחד. כעת כתב לנו הרבי (התוכן): 'לגנוז הכל, מכיוון שיש שם דברי קודש ולא נכתב שיש לשמור על קדושת הגיליון'. ביצוע הוראת הרבי היה אמור להיות כרוך בהפסד כספי עצום, וגם באי נעימות גדולה מול כל מוסדות החינוך שכבר הודיעו להם שעומדים לשלוח להם את הפלקטים. אך כשר' דוד קיבל את תשובת הרבי, הוא לא הראה שום סימן של אכזבה. על אף ששילם על כך הון רב,

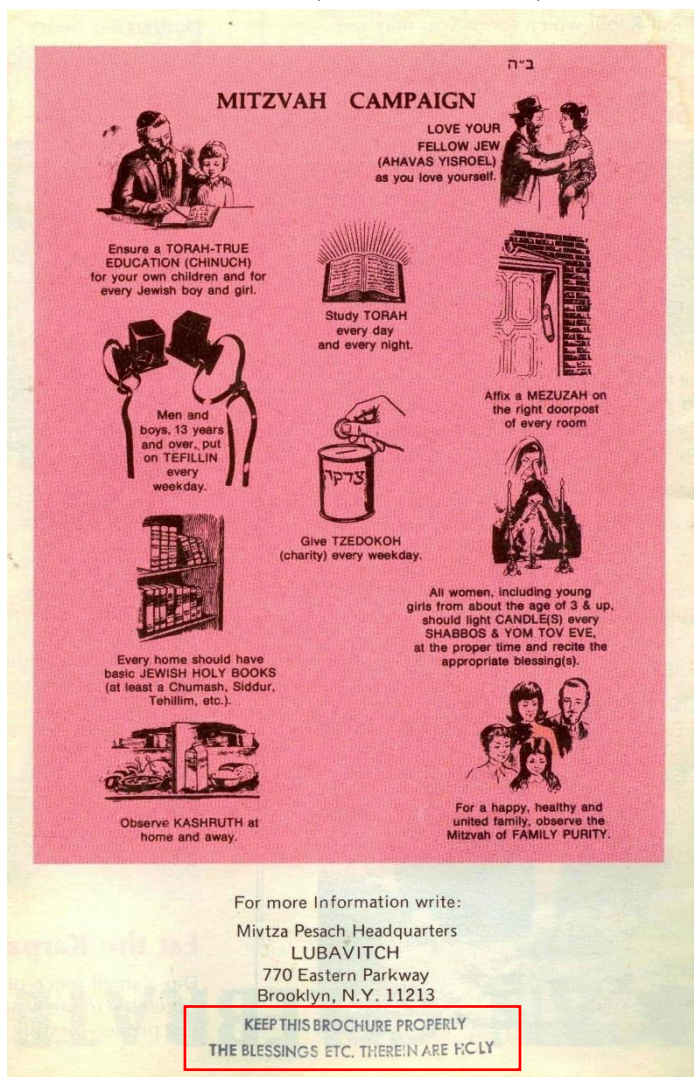
ולמרות שההוצאות הכספיות הכבידו עליו מאוד, הוא אמר לי שעלינו להפסיק מיד את הפצת העלונים שהיו מוכנים להישלח לזרכם.

"צריך להבין שלאחר שכבר יצרנו קשר עם הרבה 'פאבליק סקולס' ופירסמנו על כך בעיתונים, חשבתי

הר"י קעסלער (במרכז התמונה, מסתכל לעבר המצלמה) בעת סדר הישיבה
JEM/The Living Archive #20736

לעצמי: הרי הזמן כל-כך לחוץ כעת! אמרתי לר' דוד: איך אפשר לעשות כעת דבר כזה? ר' דוד הביט עלי בתדהמה ושאל: 'מה זאת אומרת 'איך אפשר'?! זה מה שהרבי הורה לנו!' ניסיתי להציע לו כל מיני פתרונות, אבל הוא לא היה מוכן לשמוע על שום דבר. בצעד נואש פניתי למזכיר הרב חדקוב ושאלתי אותו אם אפשר להחתים על כל הפלקטים בחותמת את הבקשה לשמור על קדושת הגיליון. הרב חדקוב ביקש שאמתין, וכעבור זמן קצר אמר לי שהרבי מאשר לעשות זאת. סידרנו במהירות 20 חותמות ומאחר שהרבי הורה לכל אחד מהחסידיים להשתתף במבצע החדש, נרתמו כמה מזקני החסידיים - ביניהם ר' יהושע קארף והאחים ר' יעקב ור' מיכאל ליפסקר, ועוד - ועמלו על החתמת כל הפלקטים.

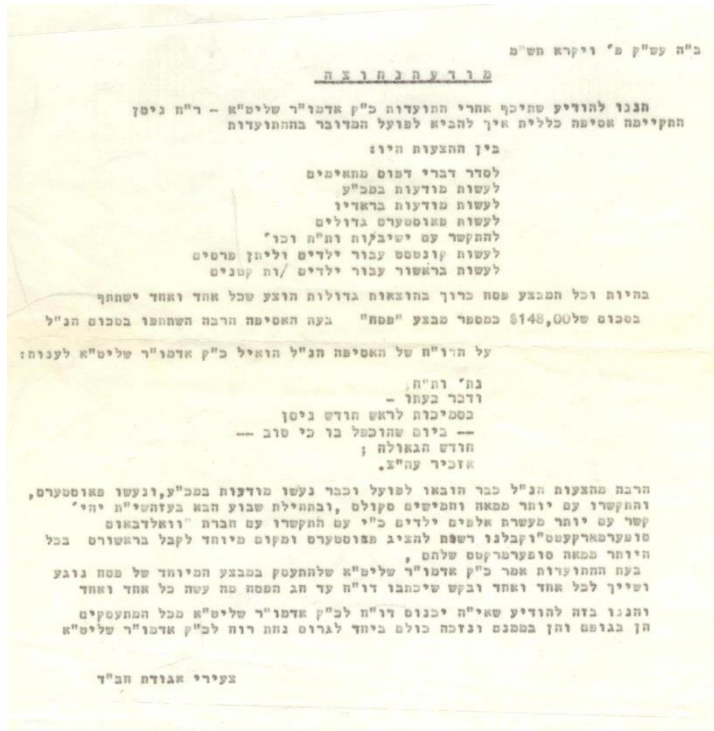
"כשר' דוד שמע על כך, הוא היה מאוד לא מרוצה מכך שלא קיימנו את הוראת הרבי כפשוטה: אם הרבי אמר לא להשתמש בזה - לא משתמשים! איך העלית על דעתך לנסות לעקוף את ההוראה של הרבי?! המקרה הזה השפיע עלי עמוקות.

מאז, במשך שנים רבות, בכל פעם שר' דוד היה פוגש אותי, היה מזכיר לי שוב: תזכור שהוראה של הרבי היא הוראה, ואין לנסות לעקוף אותה בשום אופן. מבחינתו של ר' דוד, היינו צריכים לעצור באותו רגע את התקדמות כל המבצע החשוב, עד שיודפסו 250 אלף עלונים חדשים. ומה שיהיה - יהיה. היתה לו התבטלות מוחלטת כלפי רצונו של הרבי. כשהרבי רוצה להוביל את המבצע - מתקדמים בכל העוצמה. ברגע שהרבי מחליט לעצור את התקדמות המבצע באופן זמני, ולא חשוב למה - המבצע נעצר. להבנה שלנו אין כאן שום משמעות"....

בעיצומה של הסערה

בערב שבת פרשת ויקרא, ד' ניסן, פירסם צא"ח "מודעה נחוצה" לאנ"ש: 'הננו להודיע שתיכף אחרי התוועדות כ"ק אדמו"ר שליט"א בר"ח ניסן, התקיימה אסיפה כללית איך להביא לפועל המדובר בהתוועדות. בין ההצעות היו: לסדר דברי דפוס מתאימים, לעשות מודעות במכתבי-עת, לעשות מודעות ברדיו, לעשות פאוסטערס גדולים, להתקשר עם ישיבות ותלמודי-תורה וכו', לעשות קונסטט [=תחרות] עבור ילדים וליתן פרסים, לעשות בראשור עבור ילדים/ות קטנים.

'בהיות וכל המבצע פסח כרוך בהוצאות גדולות, הוצע שכל אחד ואחד ישתתף בסכום של 148 דולר, כמספר מבצע "פסח". בעת האסיפה הרבה השתתפו בסכום הנ"ל.

'הרבה מההצעות הנ"ל כבר הובאו לפועל. כבר נעשו מודעות במכתבי-עת, וכבר נעשו פאוסטערס, והתקשרו עם יותר מ-150 סקולס [=בתי ספר]. בתחילת השבוע הבא, בעזרת השי"ת, יהיה קשר עם יותר מעשרת אלפים ילדים כ"י. גם התקשרו עם חברת "וואלדבאום סופרמארקטס", וקיבלנו מהם רשות להציג פאוסטערס ומקום מיוחד לקבל בראשורס בכל היותר ממאה סופרמארקטס שלהם.

'בעת ההתוועדות אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שלהתעסק במבצע המיוחד של פסח, נוגע ושייך לכל אחד ואחד. וביקש שיכתבו דו"ח עד חג הפסח, מה

עשה כל אחד ואחד. והננו להודיע בזה שאי"ה ייכנס דו"ח לכ"ק אדמו"ר שליט"א מכל המתעסקים הן בגופם והן בממונם, ונזכה כולנו ביחד לגרום נחת רוח לכ"ק אדמו"ר שליט"א.

בהתוועדות שבת פרשת ויקרא ה' ניסן הקדיש הרבי שיחת קודש ארוכה לנושא הילדים. **אנו נמצאים בעיצומן של הסערה וההתלהבות ('דער שטורעם און דער ברען') בקשר לפעילות עם ילדים קטנים וילדות קטנות - כדי לפעול 'והשיב לב אבות על בנים, על ידי בנים', במלים ייחודיות אלה נפתחה ההתוועדות. בתחילת השיחה הראשונה הדגיש הרבי שפעילות הילדים צריכה להיעשות מתוך נתינת כבוד מלא להוריהם. בהמשך הדברם הדגיש הרבי את כוחם של הילדים בהשפעתם על חבריהם - ילדים על חבריהם הילדים, וילדות על חברותיהן הילדות - שגם הם יקיימו תורה ומצוות: וכפי שרואים במוחש, שילדים מסוגלים להשפיע על ילדים אחרים במהירות רבה יותר מזו שהורים ומחנכים יכולים לעשות זאת.**

בהמשך השיחה התייחס הרבי לטענה שהושמעה מאת 'אלו אשר תואנה הם מבקשים': מדוע פתאום מחוללים מהפכה וסערה, ועושים סדרים חדשים, ומוסרים את הבעלות לידי הילדים?! הרי מעולם לא היה דבר כזה! הרבי ענה על כך שרואים ביחס לנס פורים, שגזירת המן התבטלה דווקא בזכות העובדה שמרדכי היהודי כינס 22 אלפים מילדי ישראל ולמד עמם תורה. והרבי המשיך: **ועל-דרך-זה בעמדנו עתה בזמן הגלות, ובחושך כפול ומכופל, מודגשת עוד יותר ההוראה שצריכים להשתדל לפעול עם הילדים, 'והשיב לב אבות על בנים - על ידי בנים', כדי להביא את הגאולה האמיתית והשלימה.**

הרבי התייחס גם לטענה שלכאורה אסור כביכול ללמד תורה לילדות, וענה על כך: **בנוגע ליציאת מצרים כתוב ש'הם הכירוהו תחילה', וזה אמור הן בנוגע לקטנים והן בנוגע לקטנות. ומזה מובן שגם לקטנות יש שייכות לכל העניינים הקשורים ליציאת מצרים.**

למעשה, ההתוועדות עסקה כל-כולה במעלת הילדים, החל באות א' זעירא של 'ויקרא' הרומזת לילדים קטנים, דרך הסברת המנהג להתחיל ללמוד עם

ל"ג בעומר תש"מ בעת הפאראד

ילדים קטנים פרשת ויקרא, 'יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים', מכיוון שאצלם ישנם מעלת 'הבל פיהם של תינוקות של בית רבן שאין בו חטא', ועד לדברי הזהר בפרשת השבוע על 'הניצנים נראו בארץ', שהם ילדי ישראל, שעל-ידי שפועלים איתם בזמן הזה, מכינים אותם לקיום הייעוד 'אצוק רוחי על זרעך וברכתי על צאצאיך' שיתקיים בזמן הגאולה.

בתוך הדברים אמר הרבי שאמנם בליל הסדר צריכים ההורים לדאוג 'שלא יישנו התינוקות', אבל בזמננו צריכים הילדים לדאוג 'שלא יישנו האבות', וזה יפעל גם על אבינו שבשמים, אשר 'לא ינום ולא יישן שומר ישראל'.

הרבי קרא לפעול גם על אותם ילדים שמסיבות שונות ומשונות הוריהם אינם עוסקים בחינוכם התורני ('שיחות קודש' תש"מ ח"ב עמ' 515 והלאה).

שעון הזמן ממשיך לתקתק, והעניינים מתקדמים בקצב אסטרונומי. רבע מיליון עלונים מודפסים ומחולקים בניו יורק ופרבריה. בח' ניסן כתב ר' דוד לרבי: 'מצו"ב בראשור שנדפס עתה. הדפיסו 250,000 עקזעמפלערים. זהו כמו הבראשור שנדפס ב' ימים מקודם, ועשו יותר יפה, עם שינויים קטנים. התעסק בזה הרבה הת' דוד שי' קרינסקי, והת' יהושע שי' העכט והת' אורי שי' פויזנער, ונדפס בניו-יורק ב'סיטי פרינטינג" בהשתדלות הר"ר משה שי' העכט. וכפי התוכנית להפיץ בכל העיר ניו יורק בפרסום הכי גדול'.

כמעט בכל עיתון יהודי גדול מודפס עמוד שלם על המבצע החדש. חסידי חב"ד נראים עומדים בכניסות לסופרמרקטים, מציבים שם דוכנים ועושים כל דבר אפשרי כדי שהמסר של הרבי יופץ בהיקפים הכי רחבים. המירוץ נגד הזמן מתקדם, כשהמטרה היא שלא יישאר אף ילד יהודי שהמסר של הרבי לא יגיע אליו.

'מה נשתנתה תחרות הפסח הזו מכל התחרויות?' - זעקה הכותרת של הפרוספקט - 'שבתחרות זו אף אחד לא מפסיד, כי כל משתתף זוכה בפרס'. יחד עם פרוספקט ההסברה על התחרות, קיבלו כל ילד וילדה שהשתתפו במבצע מתנה משולשת מצא"ח: חוברת של י"ב הפסוקים עם הצעה לשנן אותם בעל פה, מחזיק מפתחות בצורת 'קניידל' (שעליו נכתב באנגלית 'המפתח ליהדות. למד תורה בכל יום. בחסות תחרות הקניידלאך שע"י צא"ח'), ועט שעליו חרותות המלים 'תחרות קניידלאך'.

בהתוועדות י"א ניסן שב הרבי וקרא לפעול על ההורים דרך הילדים. בתוך הדברים התבטא הרבי שהילדים צריכים לדעת שבידיהם נתון "המפתח" להשפיע על הוריהם, ואם ידברו אל ההורים בכבוד ובדברים היוצאים מהלב, בוודאי יסכימו ההורים למלא את בקשתם. הרבי ציין שטבע ההורים הוא ששום קושי אינו מעכב אותם מלדאוג לטובת ילדיהם בגשמיות וברוחניות. ולכן ברור שהם ייענו לבקשות ילדיהם גם בזה. ובזכות הילדים שלא יישנו בליל הסדר, יתקיים 'הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל'.

בהתוועדות שבת פרשת צו, שבת הגדול, הפיק הרבי הוראה ממכת בכורות: אם כשילדיהם של המצרים באו להוריהם ודרשו מהם שישמעו בקול משה רבינו כדי שלא יינזקו הם, הבכורות - פעלו את פעולתם, קל-וחומר שכאשר ילדי ישראל ייגשו להוריהם ויאמרו להם שזה נוגע להם מאוד שיעסקו בהכנות לפסח, בוודאי שהדברים יפעלו את פעולתם ('שיחות קודש' תש"מ ח"ב עמ' 615 והלאה).

הרבי צפה בבחורים בקורת-רוח

אור לי"ד ניסן. מיד עם חזרתו מהאוהל, נודע שהרבי יאמר שיחה אחרי מעריב בבית-הכנסת למעלה. לאחר התפילה הכניס המזכיר הרב גרונר את המיקרופון לבית-הכנסת והניחו ליד מקומו

של הרבי. הרבי התיישב והחל לומר שיחה, שרובה נאמרה בעיניים עצומות. בטון רציני מאוד החל הרבי לדבר על מצב הביטחון בארץ הקודש, תוך שהוא משתמש בביטויים לא שגורתיים. "אנו נמצאים במצב כזה שבו, בדרך הטבע ולעיני בשר, כל העניינים מתנדנדים", אמר הרבי, "ובפרט בארץ ישראל, הן בענייני ביטחון, 'שלא תיפתח הארץ לפניהם', רחמנא ליצלן, והן בנוגע לענייני כלכלה ופרנסה".

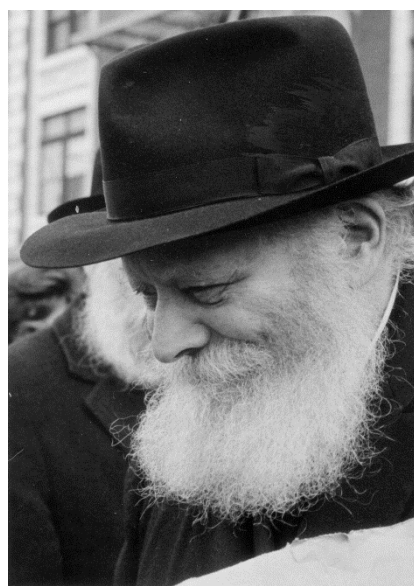
הרבי הדגיש שהפתרון האמיתי לבעיות הביטחוניות נעוץ בקיום ההלכה בשולחן-ערוך האוסרת לוותר על שטחים מארץ-ישראל, ואמר שהדרך בה אנו יכולים לפעול בדרך הטבע לשיפור המצב היא - הוספה בתורה ומצות בכלל ובאהבת ישראל בפרט, מבלי 'להתנדנד' בעמידה על משמר היהדות, ובייחוד על ידי ילדי ישראל. וזה יכריח את אותם יהודים ש'מתנדנדים' ביחסם לשמירה על שלמות הארץ, שיחסם ישתנה לטובה, מן הקצה אל הקצה. בהמשך הדברים הודה הרבי לילדים שעזרו בבתייהם בהכנות לפסח והדגיש את החשיבות בכך שהילדים יהיו איתנים בהתמסרותם לתורה ומצוות.

גם הפעם הגיה הרבי את השיחה מיד לאחר אמירתה (נדפסה גם ב'שיחות קודש' תש"מ ח"ב עמ' 663 והלאה).

הלילה כבר ירד על ניו-יורק, אבל אחרי מסר כה חזק מהרבי, שהגיע בשעה כה לא צפויה, יצאו הבחורים מ-770 לחנויות ולפיצריות ברחובות ניו-יורק וחיפשו ילדים שאפשר לצרפם למבצע.

בשלב מאוחר יותר באותו לילה, ליל בדיקת חמץ, הורה הרבי לחברי המזכירות לשלוח נקודות מהשיחה הנ"ל לראש ממשלת ישראל מנחם בגין. הרבי ביקש גם להודיע לו בשמו שהשיחה נאמרה בשעה שהרבי היה מחויב על פי השולחן-ערוך לקיים את מצות בדיקת חמץ, אך הרבי בכל זאת בחר באותה שעה להשמיע את השיחה הזו, עקב דחיפות העניין!

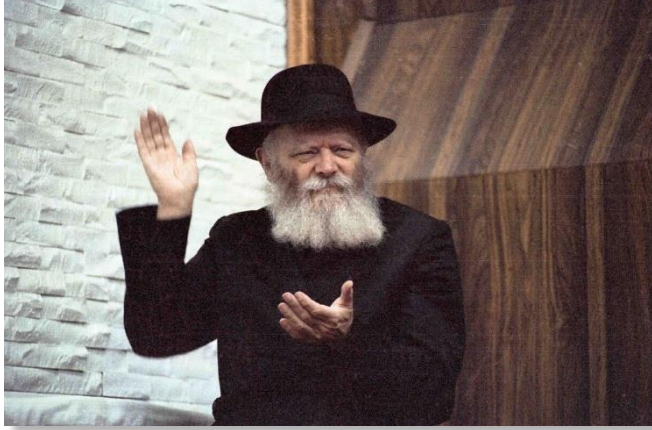
עם כל יום נוסף שחלף, לא נותרה אבן שלא הפכו אותה בדרך להגשמת המטרה. הרב יהודה וועג, כיום שליח הרבי לטולסה, אוקלהומה, נזכר שבאחד הבקרים הסמוכים לפסח, כשהרבי היה בדרכו חזרה מהמקווה ל-770, עצרה מכוניתו בשדרת קינגסטון ליד הרמזור בפנינת איסטערן פארקוויי, שם חנתה שורה של עשר מכוניות והבחורים עמלו על הצבת זוג אופניים על הגגות של כל אחת מהמכוניות, שנסעו לאחר מכן בכל רחבי ניו-יורק במסגרת הפרסום על המבצע. ר' אברהם פרידמן הקליט הכרזה על המבצע, שהושמעה מהרמקולים של כל אחת מהמכוניות. מכוניתו של הרבי נעצרה, הרבי צפה באחד הבחורים - הת' יוסף-יצחק לברטוב, כיום שליח הרבי באוסטין - שהיה עסוק במסירות בהצבת האופניים על המכוניות, כשהוא ללא מגבעת וללא חליפה - וקורת-רוח נפלאה השתפכה על פניו הק' למשך רגע ארוך.

הנה בלילה הראשון של ליל הסדר, כשהרבי ביקר ב'סדר' של תלמידות 'מכון חנה', סיפר לו הרב העכט ש-22,000 ילדים השתתפו בהכנות לפסח בארץ ישראל, לפי בקשת הרבי. תגובת הרבי היתה: (התוכן) **עבור מרדכי היהודי הספיקו עשרים ושניים אלף ילדים, אני זקוק להרבה יותר מזה!**

ביום האחרון של חול המועד השמיע הרבי שיחה אחרי שחרית וקרא לערוך בשביעי של פסח כינוסי ילדים בכל מקום, לילדים בנפרד ולילדות בנפרד כמובן, ולספר להם על יציאת מצרים וקריעת ים סוף ועל כך ש"הם הכירוהו תחילה", ובארץ ישראל לשלב זאת עם סעודת משיח.

בהתוועדות אחרון של פסח שב הרבי ודיבר על מעלתם וחביבותם של הילדים, ובמיוחד בקשר לענייני חג הפסח. לאחר מכן ביקש הרבי שייתנו לילדים הנוכחים בהתוועדות לומר 'לחיים' והורה להם לנגן 'עוצו עצה ותופר'. הרבי הורה לעודד את הילדים לשוב אחרי החג ללימודיהם במשנה מרץ, מתוך תוספת התמדה ושקידה בלימוד התורה וקיום המצוות, ולהוסיף גם בהפצת היהדות באופן של 'והשיב לב אבות על בנים'. כמו כן, ביקש הרבי להשתדל לרשום את ילדי ישראל למחנות-קיץ

י"ט תשרי תשמ"א, בכינוס ילדים
JEM/The Living Archive #190065

כשרים, ובסגנון של 'והשיב לב אבות על בנים' - שהמחנכים והמדריכים יבקשו מהילדים שהם ידרשו מהוריהם שירשמו אותם למחנות-קיץ כשרים. בסיום השיחה הורה הרבי לנגן ניגון שכל הילדים מכירים אותו. והרבי התחיל לנגן 'שמחת בחגך' ועודד בחוזקה את שירת הילדים.

בהתוועדות שבת מברכים אייר סיפר הרבי את הסיפור הידוע על 'קול ילד בוכה' שהתרחש אצל אדמו"ר האמצעי, והפיק מכך את

ההוראה שיש להאזין לקולם של ילדי ישראל שנשמתם בוכה ומשתוקקת לחיזוק רוחני. יש להמשיך את מבצע 'והשיב לב אבות על בנים' גם בחודש אייר, ולהחדיר זאת אפילו במשחקי הילדים. כאן תיאר הרבי בהרחבה את ההבדל בין ילד גוי שמשחק בכדור ושואף לניצחוננו האישי, לילד יהודי שמשחק בכדור ושואף לניצחון היהדות. כשהוא מנצח הוא מכריז: ברוך השם! וכשהוא חוזר הביתה הוא אומר להוריו: כשאמרתי 'ברוך השם' ניצחתי במשחק הכדור, וכשאתם תאמרו 'ברוך השם' תצליחו בעסקיכם!

בא' דר"ח אייר כתב ר' דוד לרבי: "בקשר למבצע פסח לילדים, כבר באו 7000 מענות לערך, ובודאי יהיו עוד. ורוצים ליתן לכל אחד ואחד שענה החוברת של י"ב פסוקים ועוד מתנה המצו"ב שעשה דוגמה הרמ"מ ש'שם טוב, וביקש מענה עוד היום כדי שיוכל לעשות בתוך שבוע. האם ישנם הערות על זה?" תשובת הרבי: כחוו"ד [=כחוות דעת] מחנכים. בכל אופן בצבעים שונים. להחזיר. אזכיר עה"צ.

הנחיית הרבי היתה אפוא להדפיס מחדש את החוברת ולשלב בה כמה צבעים, דבר שלא היה רגיל ומקובל בשנים ההן. ואכן, הפעם הדפיסו חוברת צבעונית מרשימה בת ארבעה עמודים.

בב' אייר תש"מ מסר ר' דוד לרבי את רשימת המשתתפים במבצע פסח לילדים. תשובת הרבי היתה: פנ"ג. [=פ"ג נתקבל].

בהתוועדות חברי צא"ח שהתקיימה בב' אייר דיווחו חברי צא"ח על הפעילות בנושא 'והשיב לב אבות על בנים'. ר' דוד ציין את ההתמסרות של האברכים החדשים שהצטרפו

לסייע לפעילות של צא"ח המרכזי, וכמה מהאברכים סיפרו בהתפעלות על הצלחת המבצע באופן הכי נפלא.

לקראת ל"ג בעומר שלח צא"ח מכתב לילדים שהשתתפו ב'תחרות הקניידלאך'. המכתב הכיל פרס ראשוני על הכניסה לתחרות הקניידלאך, וכן חוברת המכילה את י"ב הפסוקים ומאמרי חז"ל.

במכתב הודיעו לילדים כי ההגדרה הגדולה על כל הפרסים היקרים תתקיים בתהלוכת ל"ג בעומר, ב-770 איסטערן פארקוויי, ברוקלין, נ.י. ביום ראשון ח"י אייר. ואם נבצר ממישהו להשתתף בתהלוכה והוא יזכה באחד הפרסים, יודיעו לו על כך בטלפון או בדואר.

בסיום המכתב מזכירים לילדים שהרבי מליובאוויטש קורא להם ללמוד תורה ולקיים מצוות ולהוות דוגמה חיה שתשפיע על משפחתם ועל חבריהם שינהגו כמותם.

ר' דוד דיווח על כך לרבי, והרבי ענה: נת' ות"ח. **ודבר בעתו - בסמיכות לל"ג בעומר יום שמחתו גדולה דהרשב"י. אזכיר עה"צ.**

פרשה חשובה בפני עצמה היתה סביב תהלוכת ל"ג בעומר באותה שנה - אבל זה כבר נושא שקובע ברכה לעצמו.

סיכום המבצע

51,322 ילדים יהודיים מכל חוגי היהדות בניו-יורק - כמחציתם תלמידים בבתי-ספר עממיים ('פאבליק סקולס') - השתתפו ב'מצה באל קאנטעסט', ובעברית: 'תחרות קניידלאך'. הפרס הראשון בהגדרה היה כרטיס טיסה לארץ-ישראל ובין מאות הפרסים האחרים היו סטים של ספרי-קודש, מימון לשהייה במחנות-קיץ כשרים, אופני הילוכים, מצלמות, ועוד.

בסיום המבצע התברר שלמעלה מ-50 אלף ילדים שלחו חזרה טפסים מלאים. חלק מהם אף צירף מכתבי תודה לצא"ח על המבצע החשוב. ילד בן תשע כתב: "תודה לכם על חג הפסח הכי נפלא שחוויתי בחיי". ילד אחר, שיצא לאחרונה מרוסיה, כתב: "זהו 'חג החירות' הראשון שאני חוגג בחיי, ותודות למבצע שלכם חגגתי את החג באופן כשר למהדרין". היו גם הורים רבים שצירפו לחתימת האישור שלהם משפטי תודה נרגשים.

כתבה ב'אלגעמיינער זשורנאל' ע"ד סיום המבצע וחלוקת הפרסים

מסיבה מיוחדת אורגנה לאחר מכן ע"י צא"ח בניו-יורק ל-55 הילדים שזכו בתחרות בפרסים הכי גדולים. כשהילד משה בלעך בן ה-12 מביה"ס היסודי במנהטן קיבל את פרס הטיסה לארץ בו זכה

מעמד חלוקת הפרסים
לילדים שהשתתפו במבצע

בהגרלה, אמר לו הרב שמואל בוטמן בהתרגשות: "דע לך שאינך נוסע לסתם טיול בארץ, אתה נוסע בתור שליח של למעלה מ-50 אלף ילדים!"

בסיום המסיבה ציין ר' דוד כי הגיעו לאוזניו ידיעות על מקרים רבים שבהם ההתעוררות של הילדים השפיעה גם על הוריהם להתקרב ליהדות, בדיוק כפי שציפה הרבי כשהכריז לאחרונה על המבצע החדש שסימתו 'והשיב לב אבות על בנים'.

בנוסף לכל הנ"ל - הפעילות שקיים צא"ח המרכזי בניו-יורק - התקיימו על-ידי השלוחים בארה"ב ובמדינות נוספות פעילויות דומות של 'תחרות קניידלאך' וכדומה.

בשנים הבאות התנהל שוב 'מבצע מצה לילדים' בארה"ב ובמדינות נוספות - והפעם דרך ארגון 'צבאות השם' שהוקם בינתיים (ופעל בשנים הראשונות תחת הנהלת צא"ח המרכזי), וכדלהלן.

הבסיס הראשוני ל'צבאות השם'

כאמור, בסיום המבצע נודע שמספר הילדים המשתתפים במבצע עבר את ה-150,000!

למעשה, מתברר שמבצע זה "הוליד" את ארגון "צבאות השם". בימים ההם לא היה אף מחשב בקראון-הייטס. אבל היה ברור להנהלת צא"ח שעבור מספר כה ענק של ילדים, מוכרחים לייצר תוכנת מחשב שתטפל במאגר המידע העצום הזה. הבחורים מ-770 יצרו קשר עם חברת 'דינאטרון' ובתוך זמן קצר מאוד נבנתה התוכנה הנחוצה. הבחורים לא נתנו לעובדי החברה לישון עד שהתוכנה היתה מוכנה, פשוטו כמשמעו. הפרסים נשלחו לאלפי ילדים שהשתתפו במבצע, ומאגר המידע שימש את צא"ח לפנייה אל הילדים שישתתפו בתהלוכת ל"ג בעומר הקרובה. למעשה, המאגר הזה שימש כבסיס הראשוני לרישום ילדים לארגון 'צבאות השם' שהרבי הקים כעבור חצי שנה.

כחצי שנה לאחר מכן, במהלך 'הוועידה העולמית' של צא"ח שהתקיימה בתשרי תשמ"א, סיפר ר' דוד על ספיחי מבצע 'והשיב לב אבות על בנים'.

"במבצע השתתפו למעלה מ-50 אלף ילדים. מאחר ששמות כל הילדים שמורים אצלנו במחשב, שלחנו לכולם לפני ראש השנה מכתב 'שנה טובה' בצירוף לוח-שנה עם דינים ומנהגים לחודש תשרי. הרבי מאוד נהנה כשהודענו לו על זה. העבודה הזו לא הצריכה כוח אדם גדול, אלא רק ניהול מסודר. מכיוון שזה התנהל באופן מסודר, זה הצליח מאוד".

אבל במוקד ההצלחה עמד ר' דוד עצמו, כפי שמתאר מנהל ארגון 'צבאות השם' העולמי הרב ירחמיאל בנימינסון:

"הייתי אז אחד מהצעירים שהתחילו לפעול במבצע, יחד עם ר' יוסי רייטשיק

הרב בנימינסון (ראשון מימין) עם קבוצת בחורים במבצע פסח תשל"ט יצאו לפעילות עם רבבות ילדים בניו-יורק. הגענו כמעט לכל מקום שהיה סיכוי למצוא

ע"ה, ויבלחט"א, ר' לוי ויינברג, ר' יוסי קסלר, ר' רפאל טננהויז ור' אבא פרלמוטר. כשהרבי כתב את המכתב המפורסם על הקמת 'צבאות השם', הרבי ציין שההצלחה של הרעיון היא כבר מוכחת ומנוסה. לדעתי ברור שכוונת הרבי היתה לפעילות הנ"ל שהתחלנו לעסוק בה.

לראשונה בתולדות 'הדור השביעי', עשרות בחורים

בו ילדים, היתה זו כנראה הפעם הראשונה שמבצע בהיקף כזה התקיים אי-שם. במידה רבה מאוד יש לזקוף את ההצלחה לזכותו של ר' דוד, שנהג באופן של 'לכתחילה אריבער'. הוא החליט שאם הרבי דיבר על הצורך לפעול בכל ההיקף, צריכים להתמסר לזה מעבר לכל החשבונות. מדפיסים מאות אלפי עלונים צבעוניים, ומזמינים פרסומות בכל כלי התקשורת. ולא חשוב כרגע מהיכן יגיע הכיסוי התקציבי לזה..."

לסיום, יש לציין כי הפעילות שהתחילה אז - בחודש ניסן תש"מ - בקרב כמה רבבות ילדים בסיסמת 'והשיב לב אבות על בנים', הפכה עם הזמן לפעילות חובקת עולם של 'צבאות השם' שהקיפה במשך השנים הרבה מאות אלפים של ילדים, ומהם רבים-רבים שהתקרבו בדרך זו לחיים מלאים של שמירת תורה ומצוות.

מבצע פסח תש"ז

ר' דוד נואם בכינוס צא"ח - חוה"מ סוכות תשי"ט

לקראת פסח תש"ז חיזקה הנהלת צא"ח את היקף הפעילות של חלוקת 'מצות שמורה' ליהודים רבים. בראש-חודש ניסן תש"ז פירסמה הנהלת צא"ח את המודעה הבאה לאנ"ש: 'היות שמתקרבים ימי חג הפסח, הננו לעורר אודות חלוקת מצה שמורה, כפי שנתבאר בשיחת כ"ק אד"ש משנת תשי"ד. באם זקוקים לסיוע בזה, מודיעים אנו בזה לחברי צאגו"ח שמוכנים אנו לעזור בזה.'

"בהתוועדות שבת מברכים ניסן תשי"ד הרבי עורך

לראשונה על כך", סיפר ר' דוד בוועידה העולמית של צא"ח שהתקיימה בתשרי תשי"ז, "ובשנה זו התמסרה הנהלת צא"ח למבצע זה באופן חזק מאוד. בכל המקומות בהם חברי צא"ח יצאו לחזור דא"ח ברבים, וגם במקומות נוספים, חילקנו 'מצות שמורה' ליהודים רבים. החלוקה היתה בחינם, והמימון לזה התקבל מקופת 'קרן המצוות'."

לקראת שביעי של פסח תש"ז שוב אירגן צא"ח יציאה של חברי צא"ח לתהלוכה. "כולם ביחד יצאו מ-770", תיאר ר' דוד את ה'התהלוכה', "כשהם צועדים בסדר מסודר, שניים-שניים, והולכים ברחוב בשירה וריקודים. חברי צא"ח יצאו הפעם בעיקר לשכונת וויליאמסבורג, שם נכנסו ליותר מ-70 בתי כנסת ודיברו לפני הקהל על משמעות החג לפי החסידות. בווליאמסבורג יש קהילות שונות וחוגים שונים, ביניהם יהודים בני-תורה ומחצרות חסידיות נכבדות, וכשהאברכים החב"דיים הסבירו להם רעיונות מתורת חסידות חב"ד הדברים היו עבורם חידוש גדול. ושוב, בכל מקום אליו הגיעו החברים, התקבלו בהדרת כבוד גדולה."

כמו בשנים קודמות, גם בהתוועדות אחרון של פסח תש"ז חילק הרבי בקבוקי יין לאנ"ש שהגיעו מערי השדה. הפעם הרבי מסר בקבוק יין גם עבור צא"ח.

צא"ח נהיה בן שנה...

בשלהי ניסן תש"ז מלאה שנה תמימה להתייסדות צא"ח בארה"ב, והרבי ציין זאת בהתוועדות שבת פרשת שמיני תש"ז: **יום זה הוא יום ההולדת של 'צעירי אגודת חב"ד' בארצות הברית. יאמר איפוא הילד 'לחיים' וינגן ניגון צעיר, "א יונגן ניגון"...**

באותה התוועדות נתן הרבי לר' דוד בקבוק יין על מנת לחלק ממנו לחברי צא"ח. למחרת, בכ"ד ניסן, כתב ר' דוד לרבי:

מכתב ממזכירות בהמשך לקריאת כ"ק אדמו"ר
ע"ד "מבצע מצה" בפעם הראשונה - תשי"ד

Tel: HYacinth 3-9250

Cables LUBAVITCH NEW YORK

מזכירות
כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליו באוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi

770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

By the Grace of G-d
2nd of Nissan, 5714
Brooklyn, N.Y.

Greeting and Blessing:

We are sending you herewith an excerpt (in a free rendition) from an address by the Lubavitcher Rabbi שליט"א delivered on Shabbos Mevorchim Nissan, 5714. You will surely give currency to this message in a suitable way.

With thanks in advance, and with best wishes for a Happy and Kosher Pesach -

Secretariat

The month of Nissan has many special religious practices, some of which are scriptural precepts, some Rabbinic precepts, and some have the sanctity of time-honored custom.

The festival of Pesach is particularly rich in the said precepts: scriptural, Rabbinic, and customary.

It used to be customary for the Rav to send to members of his community Shemurah Matzoth - a set of six Matzoth, for the requirements of the Kaarah (Seder-Plate) on the two Sedorim, or, at least, two Matzoth, for the purpose of the 'Kazayith Matzah' (i.e. the Middle Matzah of the Kaarah).

At first glance, the basis for this custom seems to be as a source of income for the Rav. But there is also a more profound consideration underlying this custom: The preparation of Matzah for the fulfilment of the sacred Mitzvah (namely, the two top Matzoth, and especially the Middle Matzah which serves for the Kazayith and Aphikomen) is regulated by a variety of laws and details, of which the average layman is either unaware, or which he himself is not able to attend to. Hence the custom of the Rav's sending Shemurah Matzah to members of his community made sure that they would have Matzah for the Sedorim which fulfils the detailed requirements of the Law.

Regrettably, the custom has, for various reasons, been discontinued in many quarters. It is not my purpose to examine here the reasons for this. What I do wish to say is that I should like to see this custom restored and widely practiced.

This custom need not be confined to the Rav. Anyone in the community held in esteem, whether Rav, Shochet, Reverend, or even Shamash, if he feels reasonably sure that the gesture would be well taken and the Matzah would be used at the Seder, would do well to send to his friends Matzoth in accordance with the said custom, i.e. round 1), hand-made 2), Shemurah 3) Matzoth. In this way hundreds, even thousands, of fellow Jews would be sure to observe the Mitzvah of eating Matzah at the Seder table which has been prepared according to the fullest requirements of the Torah. This custom can similarly be observed in the case of communal Sedorim (in Hotels, etc.)

Matzah, according to the holy Zohar 4), is 'Mechla d'avosso' and 'Mechla di'mhemnusso' - the 'Food of Health' and the 'Food of Faith'; it is evidence of the absolute trust of our ancestors in Divine Providence, and of our similar trust, and it has the quality of strengthening this faith. Observing this holy Mitzvah in its true spirit, the Zohar states, increases the inner faith in G-d which is in the heart of every Jew. Nowadays, more than ever, it is necessary to foster this faith, which is the basis of all the Mitzvoth and of true Jewish life in general. Fulfilling this Mitzvah according to the best and fullest requirements of the Torah will surely bring increased vitality in the observance of the Torah and Mitzvoth all year round; and a healthy year spiritually must also bring with it a healthy year physically and materially.

-
- 1) Cf. Responsa MaHaRi Asad, Orach Chayyim, 157.
  - 2) Cf. sources quoted in Sedei Chemed, Asifas Dinim, under Chometz uMatzah, 13. Sheorim M'tzuyonim b'halocho on Kitzur Shulchan Oruch, 110, Hagadas Hamvaer (Petrikow, 1914).
  - 3) Cf. Pri-Chodosh on Shulchon Oruch, Orach Chayyim, 453. Rav's Shulchon Oruch, ibid, 19.
  - 4) Zohar, part II, 183b, also 41a. Kimei Tzeischo, 5708, by my father-in-law of sainted memory, (Kuntres 56), end of ch.12.

"הנני בזה לשאול באיזה אופן לחלק היין שנתן לי כ"ק אדמו"ר שליט"א עבור צאגו"ח. א) אם לעשות אסיפה כללית מהחברים, או לסדר התוועדות עבור החברים, ובאיזה מקום. אם לשכור איזה מקום קרוב ל-770 איסטערן פארקוויי. ובאיזה זמן, אם טוב ביום ה' בלילה, אור לב' אייר".

על השאלה הראשונה, אם לעשות אסיפה או לסדר התוועדות, הרבי מתח קו תחת שני האופנים וציין לצידם: 'שניהם'.

בהמשך מכתבו שאל ר' דוד אם להדגיש שייתנו מהיין רק למי שמקבל על עצמו לעשות פעולות ממשיות. כמו כן, שאל איזה ענינים צריכים להדגיש יותר? וציין בעצמו: "כמובן שקודם כל לחיזוק מה שנעשה עד עתה במשך השנה, ושלא ישתתפו בזה מקצת מהחברים, כי אם הרבה". על כך ענה הרבי: בעסער געבן אויך די [=עדיף לתת גם לאלו] שלע"ע [=שלעת עתה] עדיין אינם שייכים, ווי צו ניט דערגעבן [=מאשר שלא לתת] ולמנוע מאחד השייך. פרטי הנ"ל - עליהם לקבוע בהתייעצות ביניהם. הרבי גם מתח קו לאישור המשפט האחרון המתחיל במלה 'כמובן'.

בעקבות המענה של הרבי נקבע שתתקיים התוועדות לחברי צא"ח מדי שנה ביום ההתייחסות ב' אייר, ומאז דאג ר' דוד במסירות להמשיך בכך מדי שנה בשנה [ופעם סיפר ר' דוד: 'באחת משנות הכ"פים, ניגשתי בשבת מברכים חודש אייר אל הרבי וביקשתי בקבוק 'משקה' עבור יום ההולדת של צעירי חב"ד, שהרי בשבת מברכים אייר הכריז הרבי שברצונו לייסד צא"ח בארה"ב, אבל הרבי ענה לי שיום ההולדת של צעירי חב"ד הוא בב' אייר'].

בהתאם להוראת הרבי, בנוסף להתוועדות של חברי צא"ח בב' אייר תשט"ז, התקיימה אסיפה נוספת לחברי צא"ח כעבור חודש, בג' סיון. באסיפה זו הוחלט על הפעולות בנוגע לחודשי הקיץ - ביקורים ב'קעמפים' ובערי השדה, סידור התוועדויות בי"ב תמוז, ועוד.

ביקור הרבי ב'סדר' של תלמידי הישיבה

הרב לרמן עומד מאחורי הרבי בעת קבלת פנים ב' אלול תשי"ג. בשמאל נראה גם ר' דוד ע"ה

מספר ר' צבי-אבא שי' לערמאן, שהיה תלמיד בישיבה בשנות היו"דים הראשונות, מזקני אנ"ש בקראון-הייטס:

'לר' דוד היה 'חוש' לראות מי יכול לנהל דברים. הוא נתן לי אחריות על אפיית המצות, על ניהול מטבח הישיבה בפסח ועל הבאת יין וכוסות להתוועדויות של הרבי בשבתות.

'בתשי"ג הייתי האחראי על המטבח בפסח, ובלייל הסדר הרבי בא לראות את השולחנות שעליהם הבחורים עורכים את ה'סדר'. אני זוכר שבחור אחד הכין את הקערה כך שהניח את המינים בתוך קעריות נייר שמגישים עליהם קינות. הרבי הביט ואמר: 'לא ראיתי זאת אצל השווער'. לפני החג בניתי שלושה מדפים של עץ על הקיר, וכל המצות עמדו עליהם. הרבי הביט על המדפים והיה מרוצה מזה מאוד. ארגזי היין עמדו על הרצפה, על-גבי ניירות. הרבי הביט עליהם ואמר שהיין לא צריך לעמוד שם.

'בתשי"ג היינו צריכים לנעול את המטבח מיד במוצאי אחרון של פסח, כי למחרת הנערות כבר היו צריכות להגיע ללמוד שם. היינו צריכים להוציא את כל הארגזים, לנקות את השולחנות ולהוציא את כל הכלים. הרבי התוועד באחרון של פסח וחילק 'כוס של ברכה' עד השעה שלוש לפנות בוקר,

ומכיוון שאני הייתי האחראי ור' דוד היה המנהל, אני והוא עסקנו בזה וארזנו את כל הדברים במשך שלוש-ארבע שעות. בשעה שבע בבוקר סיימנו, ומה הרווחנו? 'ברכת החמה' במחיצת הרבי. זה קורה אחת ל-28 שנה, וזו היתה הפעם הראשונה בחיי (הייתי בן 22) שהשתתפתי בזה. כשאני ור' דוד סיימנו בשעה 7 בבוקר, הלכנו לעבר 770, ועצרנו ליד הסאבוויי. הרבי היה שם עם ר' שמואל לויטין ור' יואל כהן ועוד שלושה-ארבעה בחורים. היינו צריכים לחפש מניין. חיפשנו סידור, אפילו לא ידענו מה לומר (רק בתשמ"א הדפיסו את נוסח 'ברכת החמה'). בקושי השגנו מנין. הרבי עמד שם בחוץ, ואמר את 'ברכת החמה' כשהוא לבוש בבגדי שבת'.

במעמד ברכת החמה - ד' ניסן תשמ"א
JEM/The Living Archive #105410

י"א ניסן תשי"ב – שנת החמישים

בליל י"א ניסן תשי"ב, יום מלאות יובל שנים להולדת הרבי, קרא הרבי לחדרו הק' לחברי 'ועד לחזרת דא"ח', בראשם ר' דוד ור' משה פסח גולדמן. "אני עמדתי שם בצד והסתפקתי אם להיכנס", נזכר ה'חוזר' הרב יואל כהן, "והרבי עשה לעברי תנועה כזו באצבעו ואמר: 'אבער דו גייסט דאך חזר'ן חסידות' [=אבל הרי אתה רגיל ללכת לחזור חסידות]".

כשהם נכנסו הרבי פתח בדברים והורה להם להודיע לבחורים הנוסעים לבתי הוריהם לחג הפסח, שהם מתבקשים להמשיך בסדר של חזרת דא"ח ברבים במקומות מגוריהם. להלן הנוסח של הדברים באידיש כפי שהוגהו על ידי הרבי (נדפס בהוספות ללקו"ש חי"ז עמ' 451).

ב"ה.

רשימת דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א שאמר לוועד המסדר חזרת דא"ח, ביום י"א ניסן תשי"ב.

איהר זאלט איבערגעבען אלע תלמידים, די וואס זיינען דא זאלט איהר זיי זאגען בע"פ, די וואס זיינען אוועק געפארען זאלט איהר זיי שרייבן, אז זיי זאלען אויסניצען די טעג פון פסח, די טעג וואס פאר פסח, און די טעג וואס נאך פסח, מען זאל חזר'ן חסידות, ריידן דברי התעוררות וועגען יציאת מצרים, וועגען קריעת ים סוף, אין יעדער שוהל לפי ענינה, ריידן וועגען אידישקייט, ריידן וועגען משיח'ן, יעדער איינער צו וואס ער איז מסוגל. דער עיקר איז מען זאל טאן.

מען זאל ניט מיינען אז וויבאלד מען איז אוועק געפארען פון דאנענט, איז מען שוין פריי פון דעם, נאר יעדער איינער דארף דאס אויסנוצן במקומו.

איך וויל האבן א פרטיות'דיקן באריכט פון יעדער איינעם ווען און וואו ער האט גערעדט דעם ערשטן טאג פסח, דעם צווייטן טאג, שבת חוה"מ פסח, שביעי של פסח, אחרון של פסח, די טעג וואס פאר פסח און די טעג וואס נאך פסח. זיי זאלן פריער מודיע זיין וואס זיי רעכענען צו טאן און דערנאך מודיע זיין אייך וואס זיי האבען געטאן, וועל איך דערנאך וויסן פון אייך.

איהר קענט דאס איבערגעבען בשמי כדי עס זאל זיין מעהר בזריזות.

ויתן השי"ת שיהי' בהצלחה.

להלן התרגום של הדברים (כפי שנדפס בתורת מנחם ח"ה ע' 99):

תמסרו לכל התלמידים - להנמצאים כאן תמסרו בעל-פה, ולאלה שנסעו תמסרו בכתב - שינצלו את ימי חג הפסח, הימים שלפני פסח והימים שלאחרי פסח, לחזרת חסידות בבתי כנסיות מענינא דיומא, יציאת מצרים, קריעת ים סוף וכיו"ב - בכל בית כנסת לפי ענינו, כולל גם דברי התעוררות אודות יהדות, אודות משיח - כל אחד בהענינים שמסוגל אליהם. והעיקר - שיתעסקו בזה ("מ'זאל טאן").

ולא יחשבו שבנסעם מכאן נפטרו מעבודה זו, אלא אדרבה, העבודה שנעשתה כאן, צריך כל אחד ואחד לנצלה ולהביאה במקומו.

ברצוני לקבל דיווח מפורט מפעולתו של כל אחד ואחד מתי והיכן דיבר ביום ראשון דפסח, ביום שני דפסח, בשבת חוה"מ פסח, בשביעי של פסח ובאחרון של פסח, בימים שלפני פסח ובימים שלאחרי פסח. כדאי שתחילה יודיעו התלמידים התכנית שלהם, ואחר כך יודיעו מה שעשו בפועל ואתם תודיעו לי. ('תורת מנחם' חלק ה' עמ' 99).

ה'ר"ל ע"ה
 ק"א י"א
 וסביבותי, פראפעסארן, ענדשינירס ממינים שונים, מאטאמאטיקער וכו',
 זומרי תומ"צ ויודעי ספר בטוב. רובם אינם חברים בה, ריילדשאס סיענטיסטס,
 ומחפשים מורה דרך בחיים. אף שהרבה מהם לפדו בישיבת יוניווערסיטי ומבקרים
 לפעמים השיקורים של הרב סאלאווייטשיק שי, מ"ס להרבה מהם אין זה מספיק.

חלק מדו"ח פעילות שכתב הרב יהודה שי' קרינסקי בהיותו בבוסטון. בכת"ק: הר"י שי' קרינסקי / בטח יתדבר בזה עם צאגו"ח

בעקבות הדברים עסקו חברי הוועד בארגון כל תלמידי הישיבה לחזרת דא"ח במקומות בהם ישהו בימי הפסח. לדוגמה, מזכירו של הרבי, הרב יהודה שי' קרינסקי, שהיה אז מתלמידי ישיבת תות"ל המרכזית ב-770, נסע לקראת ימי 'בין הזמנים' של חודש ניסן לשהות בבית הוריו בבוסטון, מאסס. במכתבו מאז הוא מדווח לר' דוד על חזרת דא"ח בבין הזמנים בעירו:

"ב"ה, מוצש"ק פ' צו ה'תשי"ב, באסטאן.

לכבוד ידידי דוד שי' ראסקין:

היום חזרתי המאמר ד"ה באתי לגני ה'תשי"ב, בביהכ"נ אנשי ליובאוויטש כאן.

הרב קרינסקי בשליחות המל"ח עם הר"ל ראסקין ע"ה, אחי ר' דוד

פ"ש לכל הבחורים, חג כשר ושמת, יהודא."

ובחזרה לליל י"א ניסן תשי"ב. לאחר מסירת ההוראות לחברי 'ועד חזרת דא"ח', קרא הרבי לחדרו הק' לכעשרים איש, מהם זקני אנ"ש ומהם תלמידי ה'תמימים, ואמר לפניהם מאמר דא"ח, ד"ה 'אדנ-י שפתי תפתח' (נדפס בתו"מ ח"ה ע' 101 ואילך). הרבי כתב לפני כן על פתק מי יהיו האנשים שייכנסו לשמוע את המאמר, וביניהם כתב את שמו של ר' דוד, בתור חבר הוועד לחזרת דא"ח. וכך כתב ר' דוד לאביו על אותו מעמד:

ה"פ, מלק"י, י"ג, התש"ב, באסטאן.
 אברוי יצירי צוז ע' ראסקין
 כיום מנצח המאמר ד"ה באת
 א"ל, התש"ב, הביב"ל א"ש
 ליובאוויטש, באן.
 ע"ה א"ל הבחורים,
 חג כשר ושמת,
 יהודא

לאחר תפילת ערבית קרא כ"ק אדמו"ר שליט"א ל'ועד המסדר חזרת דא"ח' (ואני בתוכם), ודיבר שיסדרו במשך הפסח שידברו התלמידים. וכבר הוגה השיחה ע"י כ"ק אד"ש, וכשיהיה מקום בזה המכתב אשלח קטע מזה. ואחר זה נכנסו מקצת מהתלמידים עפ"י רשימה (ואני זכיתי להיות בתוכם) ע"י הרב חאדאקאוו, וכל היונגעלייט שהיו באותו מעמד - להיכל כ"ק אדמו"ר שליט"א. כ"ק אד"ש אמר מאמר המתחיל "אדני שפתי תפתח" (כמובן קאפיטל נ"א דתהלים [=פרק התהילים החדש של הרבי]). [הכותב], ובכה הרבה בעת אמירת המאמר. אחר המאמר בירכו אנ"ש את כ"ק אד"ש במזל טוב וכו', וענה כ"ק אד"ש: כל המברך מתברך וכו'.

פרטים נוספים שמע משפיע ישיבת תות"ל המרכזית 770 הרב שלמה זרחי שי': 'הרבי מסר לרב חדקוב רשימה של כעשרים חסידים והורה לו לקרוא להם לחדרו הקדוש. ביניהם היו הרב חדקוב עצמו, המשפיע ר' שמואל לויטין, ר' דוד ראסקין, ר' בערל יוניק, ה'חוזר' הרב ר' יואל כהן והמזכיר הרב לייב גרונר. בפני קבוצה זו אמר הרבי מאמר דא"ח. בין הזוכים להיקרא היה גם אבי השד"ר

הרה"ת ר' אברהם מאיר ע"ה. הוא הגיע קצת באיחור, אך הרבי חיכה עד שיגיע ורק אז התחיל את המאמר. בעת המאמר היה נראה שהרבי מאוד נרגש. הרבי בכה מאוד במיוחד כאשר דיבר על הפסוקים שבהמשך הפרק, 'אלמדה פושעים דרכיך וגו'. כאשר סיים הרבי את אמירת המאמר, ניגש אל הרבי המשפיע הרה"ח ר' שמואל לויטין ואיחל לרבי 'תשמיעני ששון ושמחה', כשהוא רומז לפסוקים שבהמשך הפרק. כשחיוך נסוך על פניו הקדושות, ענה לו הרבי בציטוט מהמשך הפסוק: 'תגלנה עצמות דיכית'..."

התוועדות כ"ד טבת תשי"ב

בשולי הדברים יש לציין כי בתקופה הקרובה הוסיף הרבי לעורר ולתבוע בדרכים שונות על החשיבות של חזרת דא"ח. היו בחורים שבעת כניסתם ל'יחידות' הרבי תבע מהם למה הם לא הולכים לחזור דא"ח. מאידך גיסא, פעם סיפר מישהו לרבי שבגלל שחזר דא"ח ברבים הגיעה אליו טובה גדולה בגשמיות. ענה לו הרבי: הלוואי שהיו כולם מכירים בכך שזה מביא להם טובה, גם פשוט בגשמיות.

י"א ניסן תשכ"ב - שנת השישים

מספר שליח כ"ק אדמו"ר בקליבלד, אוהיו, הרה"ת ר' יהודה-לייב שי' אלבסקי, שפתח וניהל את משרד צא"ח המרכזי בין השנים תשכ"ב-תשל"ב:

'לקראת י"א ניסן תשכ"ב, 'שנת השישים', חשבנו מה נוכל לעשות לכבוד יום הולדתו של הרבי. באותה תקופה עוד לא נשמע כדבר הזה - ציון יום ההולדת של הרבי בפומבי! לא ידענו מה לעשות, וגם לא יכולנו לשאול על כך את הרבי, שהרי מדובר בעניין פרטי שלו. קיימנו אפוא פגישה, בנוכחות ר' דוד, ר' צבי-הירש ('היישקע') גנזבורג, ר' זעליג כצמן, האחים בערל ומענדל בוימגארטן ועוד כמה אברכים חסידיים (בתקופה ההיא לא היו הרבה אנ"ש בקראון הייטס, היו רק כמה מאות חסידים, רובם אמריקאים). בתקופה ההיא היינו עורכים 'מלוה מלכה' של צא"ח בכל מוצאי שבת מברכים, והפעם הכרזנו על 'מלוה מלכה' בקשר לעניין זה. ישבנו וחשבנו מה לעשות. קיימנו דיון וחשבנו שזה יהיה רעיון טוב לארגן מבצע מיוחד ולקרוא לחסידים שכל אחד יקבל על עצמו החלטה טובה הקשורה במספר 60. לדוגמה: ללמוד 60 משניות, 60 דפי גמרא או 60 שורות בתניא בעל-פה. כך גם לגבי נתנית צדקה במספר של 60. מי שיכול ייתן 60 דולר, ואחרים ייתנו 60 דיימס.

הרב אלבסקי נואם בכינוס צאגו"ח - חוה"מ סוכות תשל"ח

'אחר כך חשבנו איך להתקדם בזה. מצד אחד, היה ברור לנו שאי אפשר להתקדם בלי הסכמת הרבי, ומצד שני לא חשבנו שמתאים לשאול את הרבי האם נכון לעשות זאת. בסוף ר' דוד הציע שנכתוב בדו"ח החודשי של צא"ח שהתקיים דיון סביב הרעיון הזה (היינו כותבים לרבי בכל חודש מי נכח ב'מלוה מלכה' ועל מה דובר שם). בדרך כלל הרבי העיר הרבה הערות על הדו"חות שלנו, והפעם הרבי לא העיר שום הערות. כעת היה מובן שאנחנו מקבלים אור ירוק מהרבי על זה.

'מיד הכנתי מכתב לאנ"ש בכל העולם בקשר למבצע החדש, עם הרעיונות שהיו לנו לגבי החלטות טובות הקשורות במספר 60. שלחנו את המכתב לאנ"ש בכל רחבי תבל, בתור הצעה שהועלתה אצלנו ב'מלוה מלכה' של צא"ח, וחסידים מכל העולם נענו בהתלהבות להצעה והתחילו לשלוח לנו דיווחים על מה שקיבלו על עצמם.

'בשנים ההן חסידים לא ידעו להבחין בהבדלים בין צא"ח למל"ח [=מרכז לענייני חינוך], וכמה מהם שלחו את הדיווחים למל"ח, כך שזה הגיע ישירות לרבי. היו ששלחו בדואר גם תרומות של כספים, וגם זה הגיע לרבי. היו אז כמה מכתבים שהרבי הפנה בחזרה לצא"ח, ואז כבר ידענו באופן ברור שהרבי מסכים בהחלט למבצע הזה. יום אחד שלח מישהו לרבי סכום גדול מאוד של כסף, שהיה במספר שישים. זה הגיע אל הרבי, והרבי החזיר זאת למזכירות וכתב שזה "שייך לקרן השישים". כעת ידענו שהרבי כבר נותן לזה שם רשמי, ובימים הבאים ריכזנו את כל התרומות השייכות ל'קרן השישים'.

'בי"א ניסן ארגנתי את כל הדו"חות, עם שמות השולחים ושמות אמותיהם, וציינתי מה כל אחד קיבל על עצמו וכמה כסף כל אחד תרם. את הכסף והדו"חות מסרתי לרב חודקוב. הסכום שהצטבר בסך-הכל הגיע ל-22 אלף דולר, סכום גדול מאוד באותם ימים! זה היה משהו כמו 500 אלף דולר כיום.

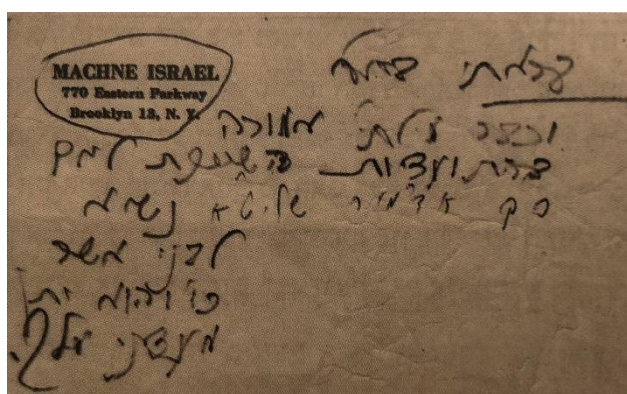

הרב אלבסקי בהתוועדות הרבי

'בי"א ניסן מ' סר הרב חדקוב את הדו"ח לרבי לפני מנחה. מיד אחרי מנחה אמר לי הרב חדקוב שהרבי הודיע שהערב אחרי מעריב תהיה התוועדות קצרה. למיטב זכרוני, היתה זו הפעם הראשונה שבה הרבי התוועד בי"א ניסן מאז קבלת הנשיאות. וברור שזה היה בתור תגובה של הרבי על הדו"ח שלנו. ואז הרבי אמר את השיחה המפורסמת של "כל המברך מתברך"

'מספר ימים לאחר מכן, קרא לי הרב חדקוב והחזיר לי את כל הסכום של 22 אלף דולר, ואמר לי ללכת לבנק צ"יס במנהטן ולפתוח שם חשבון בנק על שם 'מחנה ישראל'. לשם כך הייתי צריך משהו שיחתום על החשבון ויהיה מורשה לחתום על צ'קים. השגתי את המסמכים מהבנק על שמנו, וקיבלתי חזרה את המסמכים. יש בבנק כרטיס שבו הרבי היה נקרא נשיא החשבון, וחתם את שמו על זה, והרב חדקוב נקרא המנהל. סגן המנהל היה הרב ניסן מינדל.

'לאחר שפתחתי את החשבון, מסרתי לרב חדקוב קבלה שהפקדתי 22 אלף דולר לחשבון זה. לא ידעתי מה עוד הוא יגיד לי בעניין זה, אך הוא אמר לי: 'עבודתך הסתיימה בעניין זה'.

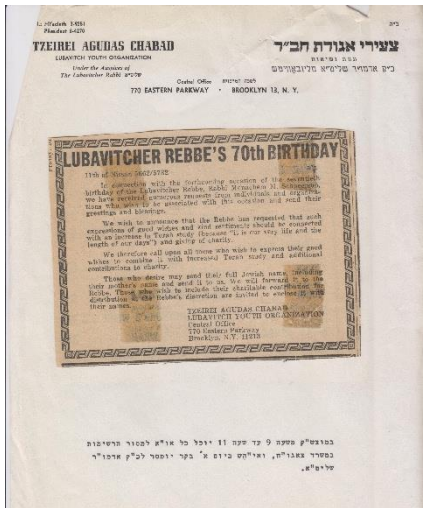
מענה להרש"ז דוכמן, י"ב ניסן תשכ"ב. כ"ק אדמו"ר הקיף הכתובת של 'מחנה ישראל, וכתב: קראתי בת"ח וכבר מילתי אמורה בהתועדות השייכת ליום נשיא לבני אשר כו' והוא יתן מעדני מלך

י"א ניסן תשל"ב – שנת השבעים

התועדות י"א ניסן תשל"ב – 'שנת השבעים'

על אירועי י"א ניסן תשל"ב - יום מלאות 70 שנה להולדת כ"ק אדמו"ר - כבר נכתבו ופורסמו הרבה יומנים במשך השנים, כולל פירוט רב לגבי הוראת הרבי בדבר הקמת ע"א מוסדות חדשים חדשים [ראה לדוגמה בגיליון 'א חסידישע דערהער', ניסן תשע"ו]. כאן נביא רק כמה מסמכים הנוגעים לחלק שנטלה צא"ח המרכזית בנוגע להתעוררות בדבר קבלת החלטות טובות בקשר ל'שנת השבעים'.

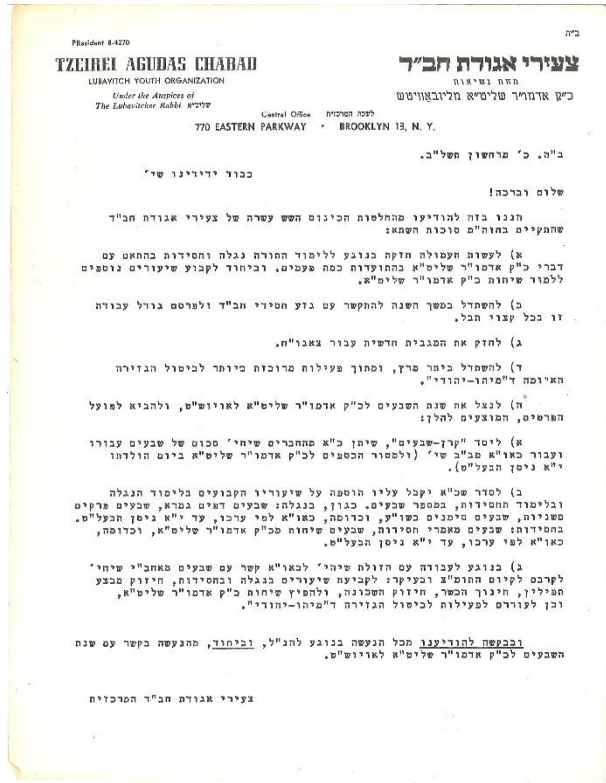

במודעה באנגלית שפירסם צא"ח בעיתונות היהודית נכתב: 'לקראת מלאות 70 שנה להולדתו של הרבי מליובאוויטש, קיבלנו הרבה פניות מאת אנשים פרטיים וארגונים שונים שרוצים להביע את איחוליהם בקשר למאורע זה. ברצוננו להודיע שהרבי ביקש שהאיחולים הטובים והבעות ההערכה יהיו קשורים עם הוספה בלימוד התורה ("כי הם חיינו") ונתינת צדקה. ולכן אנו קוראים לכל אלה שרוצים להביע את איחוליהם הטובים, שיקשרו זאת עם הוספה בלימוד התורה ובנתינת צדקה. אלה החפצים בכך, יכולים לשלוח אלינו את שמם היהודי ושם אמם, ואנו נעביר זאת אל הרבי. כל המעוניין יכול לצרף לאותה מעטפה את תרומתו שתימסר למטרות צדקה לפי הוראת הרבי'.

בנוסף לזה קיים צא"ח אסיפה של חברי ההנהלה, בה התקבלו החלטות בדבר הצעות לאנ"ש והתמימים לקבלת החלטות טובות להוספה בלימוד התורה וקיום המצוות. ר' דוד ור' משה-פסח גולדמן כתבו לרבי על ההחלטות ושאלו אם ישנן הערות על זה. ההחלטות שהציעו היו: (א) לעורר בדבר הוספה בלימוד נגלה ודא"ח, כפי שעורר הרבי כמה פעמים בשנה החולפת, ובפרט לקבוע שיעורים בלימוד השיחות של הרבי. (ב) להשתדל בשנה זו ליצור קשר עם אנשים מגזע אנ"ש, ולעשות בזה תעמולה בכל העולם. (ג) לנצל את 'שנת השבעים' לכ"ק אדמו"ר שליט"א כדי לעורר את אנ"ש בעת התועדות השנתית של צא"ח בב' אייר. (ד) לחזק את המגבית החודשית עבור צא"ח. (ה) להשתדל ביתר מרץ בפעילות לביטול גזירת 'מיהו יהודי'.

למעשה, הוחלט באסיפה כדלהלן: (א) להקים את 'קרן השבעים' ולבקש מאנ"ש שכל אחד יתרום במספר 70 עבורו ועבור בני משפחתו, והסכום שייאסף יימסר לרבי ביום ההולדת. (ב) להציע שכל אחד יקבל על עצמו הוספה בלימוד נגלה ודא"ח במספר 70, עד י"א ניסן הבעל"ט. (ג) עבודה עם הזולת: שכל אחד יקבל על עצמו להוסיף במספר 70, כמו למשל קירוב 70 יהודים לתורה ומצוות.

בהמשך לזה פירסם צא"ח דף מיוחד בו יכולים אנ"ש לבחור לעצמם הוספה מסוימת, מתוך שורה של אפשרויות: (א) השתתפות בלימוד תורה ברבים, אם במסירת שיעור חדש או בשמיעת שיעור. (ב) פעולות לביטול גזירת 'מיהו יהודי' (שליחת מכתבים ומברקים, קשר עם ידידים ועסקנים והסברת חומרת המצב). (ג) מבצע תפילין. (ד) חיזוק שכונת קראון הייטס. (ה) חזרת דא"ח. (ו) נסיעות להפצת היהדות בערי השדה. (ז) השתתפות במגבית של צא"ח. (ח) קשר עם אנשים מגזע אנ"ש. (ט) פעולות במספר 70: קירוב 70 יהודים לתורה ומצוות, או הוספה בלימוד התורה במספר 70. (י) ייסוד מוסד חדש, כחלק מע"א המוסדות החדשים.

במוצש"ק אור לי"א ניסן תשל"ב כתבו ר' דוד ור' משה-פסח גולדמן לרבי בשם הנהלת צא"ח: 'בקשר עם מלאות שבעים שנה לכ"ק אדוננו מורנו ורבנו שליט"א לאורך ימים ושנים טובות, תרמו אנ"ש והתמימים שי', כל אחד כפי נדבת לבו, סכום של שבעים לקרן השבעים', עבורם ועבור בני ביתם שיחיו. רצוף בזה הסכום שנאסף עד עתה על ידינו, יחד עם רשימת המשתתפים, שמם ושם אמם וסכום תרומתם. יחד עם זה מביעים אנו את ברכתנו כי יחזק ה' את בריאות כ"ק אדוננו מורנו ורבנו לאורך ימים ושנים טובות ואת משפחתו האצולה, ויארץ ימיהם ושנותיהם בטוב ובמתקנות, וינהיג את כל ישראל בכלל ואת אנ"ש ותלמידי התמימים בפרט, בהצלחה מרובה, ויוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה בקרוב ממש'.

בהתוועדות שבת-קודש פרשת צו, י' ניסן, הודיע הרבי: היות שיום המחר הוא יום בעל חשיבות בנוגע אלי, לכן כל מנהלי המוסדות של ליובאוויטש ייגשו למזכירות למחרת, ויקבלו כסף מהקופה שעומדת ברשותי. למחרת ניגשו מנהלי המוסדות למזכירות וקיבלו מהרב חדקוב את ההשתתפות מהרבי בסך 71 דולרים. מצו"ב צילום של שלושת השטרות שקיבל ר' דוד: שטר של 50 דולר, שטר של 20 דולר ושל של דולר אחד.

בנוגע ליחידות בשנת תשל"ב מספר ר' יצחק: "לקראת יום הולדת השנים-עשר שלי בז' ניסן, זכיתי לכנס ליחידות עם אבי ע"ה. בין הדברים שאל אותי הרבי (כנראה אחרי שהרבי קרא את הפתק שלי), "וואס פאר א מתנה גיטטו מיר פאר מיין יום הולדת?" [=איזו מתנה אתה נותן לי ליום הולדתי?] ענית: 14 בלאט [דפי] גמרא בעל פה, והוסיף ושאל: "וועלכע מסכתא?" [=איזו מסכתא?]. ענית: "קידושין", והיה ניכר על פניו הק' שביעות רצון ונחת רוח.

הוספה א'

פטירת הרה"ת השו"ב ר' יעקב יוסף ראסקין ע"ה

בשביעי של פסח תשמ"ו, נפטר אביו של ר' דוד, הרה"ת ר' יעקב יוסף ע"ה (נולד בט"ז ניסן תרס"א) שכינה שנים רבות כשוחט ומוהל מומחה בראשון-לציון ואחר כך בכפר-חב"ד, ארץ-הקודש. זכות מיוחדת זכו המנוח ובני ביתו לשרת את הוריו של כ"ק אדמו"ר, כ"ק הרה"ח המקובל מוה"ר לוי-יצחק והרבנית הצדקנית מרת חנה נ"ע שניאורסאהן, בתקופת היותם באלמא-אטא (מאחרי פסח תד"ש ועד להסתלקותו בכ"ף מנחם-אב), ועל כך זכה ר' יעקב-יוסף במשך השנים להכרת הטוב מכ"ק אדמו"ר [ראה באריכות בפרק 'תולדות יעקב יוסף'].

ההודעה הגיעה בבוקר אחרון של פסח לתחנת משטרה בקראון הייטס ע"י אחיינו של ר' דוד, הרב יוחנן גורארי' שי שליח כ"ק אדמו"ר לחולון, ארץ-הקודש, והמשטרה הלכו לבית המזכיר הרב בנימין קליין ע"ה. ר' בנימין סיפר זאת לרבי לפני שחרית והרבי אמר שישאלו רב האם צריך להודיע על כך לר' דוד, שהרי כבר יש מי שאומר קדיש בארץ-הקודש. ואכן, שאלו רב - והרב אמר שיש להודיע לו על כך ופסק שהוא יצטרך לצאת מהתוועדות דאחרון של פסח מיד בצאת הכוכבים ולהתחיל לנהוג במנהגי ה'שבעה'. ר' דוד הצטער מאוד על כך וטען: "צריכים רבנים חסידיים (מ'דארף האבן חסידישע רבנים)" שיבינו מה הרבי רצה שיפסקו".

JEM/The Living Archive

בהתוועדות אחרון של פסח אמר הרבי חמש שיחות-קודש ומאמר דא"ח, ד"ה 'ועבדי דוד' (שהוגה ויצא לאור לה' טבת תשמ"ח).

לפי הוראת הרבנים, ר' דוד הלך הביתה לשבת 'שבעה' ולא היה נוכח בעת חלוקת 'כוס של ברכה'. בנו ר' יצחק עבר לפני הרבי ב'כוס של ברכה' עם שתי כוסות, אחת מהן בשביל אביו.

מספר אחיינו של ר' דוד, הרב צבי-

הירש רסקין שי' (ב"ר יהודה-לייב ע"ה): 'בהתוועדות שבת מברכים אייר אמר הרבי שתי שיחות-קודש הנוגעות לפטירה - שיחה אחת אודות 'העצמות היבשות' ושיחה שנייה אודות תחיית המתים - וגם מאמר דא"ח ד"ה "להבין עניין תחיית המתים", שזהו המאמר האחד והיחיד שאמר הרבי עם 'דיבור המתחיל' זה. הרבי עשה בידו הק' השמאלית תנועות מיוחדות לאחר שדיבר בפעם השנייה אודות 'העצמות היבשות', בהן הרבי עורר והחיה את כל אנ"ש והתמימים שהיו נוכחים בהתוועדות!

'שיא השיאים היה כשר' דוד ניגש לקבל בקבוק 'משקה' מהרבי עבור ההתוועדות שתתקיים בב' אייר לרגל התייסדות צא"ח. לאחר שנתן לו את הבקבוק, הרבי נתן לו 'משקה' פעם נוספת ואמר לו: 'לחיים ולברכה, נשמתו בגן עדן!'

'ברור לגמרי שכל הדיבורים הארוכים בהתוועדות זו בענייני תחיית המתים היו בקשר לסבא ר' יעקב-יוסף שגלב"ע בשביעי של פסח'.

המשפחה שלחה לרבי הצעה לנוסח המצבה (כששלחו את נוסח המצבה של אשתו מרת דרויזא ע"ה שנפטרה בתשמ"ג, הרבי הגיה את הנוסח), ענה הרבי כדלהלן: מאחורי הדף, ליד המקום שהמזכיר רשם 'נוסח המצבה' סימן הרבי V לאישור. ואחר כך כתב: **באם הח"ק** [=החברא קדישא] **שי' שעל אתר תסכים**. ובסוף העמוד כתב הרבי: **ומסיימים בטוב**.

הוספה ב'

הסנטור יעקב יעבץ ע"ה, שכיהן כיו"ר ועדת השיפוט של הסנאט האמריקאי, עמד בקשרים עם כ"ק אדמו"ר ואף זכה להיכנס ליחידות פעמיים. להלן מכתב ששלח לו ר' דוד בקשר למצה שמורה, עם הגהות כ"ק אדמו"ר

Sample Letter - for those who will receive Shmura Matzas this year

HEBREW DATE
ENGLISH DATE

Hon. Jacob K. Javits
500 Park Ave.
New York, New York

Dear Mr. Javits,

With the approach of the Passover holidays, we are happy to once again share with you and your family our Chassidic custom of long standing related to this most joyous and holy occasion.

It is an old and revered custom among Lubavitcher Chassidim throughout the world to present fellow Jews in their communities with a set of "SHMURA" Matzoth for the requirement of the "Kaarah" (seder plate) on the two Sedorim.

"Shmura" Matzah is the round, hand baked Matzah, prepared and baked according to the fullest requirements of the Torah. They are not obtainable in the average store, nevertheless, thousands of Jews in every community around the world make every sacrifice to obtain at least enough "Shmurah" for the first two nights of Passover.

*Kaarah
on
the*

The origin and basis of our custom is ~~fully~~ explained in the enclosed excerpt from an address by His Eminence, Rabbi Menachem Mendel Schneerson, the Lubavitcher Rebbe, delivered ~~several years ago~~. *some*

In keeping with this most meaningful custom, and realizing that due to stress of circumstances and burdens entailed by your many responsibilities, you may not have the opportunity to obtain "Shmurah" Matzoth for your Passover table, we are pleased to present you and your family with these traditional Matzoth.

Matzoth, according to the holy Zohar, is the "Food of faith" and the "Food of health". The fulfilling of this Mitzva according to its fullest requirements will assuredly stand you and your dear ones in good stead, for an increased measure of faith and good health materially and spiritually.

With our sincerest best wishes for a "Kosher and Freilichen Pessach", and traditional Torah greetings,

Tzeirei Agudas Chabad
Lubavitch Youth Organization

Rabbi D. Raskin
Director

P.S. This is not an appeal for funds. We are pleased and honored to have the privilege of sharing with you the Mitzvah of Shmurah Matzoths for Passover.

הוספה ג'

חלקים ממכתב ששיגר ר' דוד לאביו ע"ד חה"פ במחיצת כ"ק אדמו"ר – השי"ת

מוצאי יוהכ"פ תשכ"ט, בדירת כ"ק אדמו"ר הריי"צ

...ועתה אכתוב לך מעט איך ה' הפסח בבית רבינו שליט"א. בלילה הראשונה עשינו הסדר מהרה והלכנו לאחר הסדר ד.ה. לאחר הארבעה כוסות, לראות איך הוא הסדר בבית רבינו. הסדר ה' במקום שבכל שנה בזה החדר. הכסא של כ"ק אדמו"ר הכ"מ צוללה"ה ה' על מקומו אצל ראש השולחן, ועוד כסא עבור הסיבה. וגם קערה וגם כוס של יין. הרש"ג שליט"א מימין והרמ"ש שליט"א משמאל כבכל שנה. אח"כ הרש"ל והנכד וכן ר' בערל חסקינד ור' שמואל זלמנוב, אותן שהיו משנים מקודם על הסדר.

על מחר בבקר, עוד קודם התפלה, פגש אותי ועוד בחורים אחדים הרמ"ש שליט"א, און האט אויסגירעט "מדוע לא באנו לחדר כ"ק לאכול את האפיקומן?" ממילא היונגעלייט יש להם משפחה בבית, אבל הבחורים מדוע לא יבואו להחדר לאכול את האפיקומן כשהדלת פתוחה. ואנחנו בכלל לא ידענו שהדלת תהי' פתוחה ושיהי' יכולת לראות הסדר שם ומכש"כ לאכול שם.

בסדר השני באנו עם האפיקומן, בשעת נט"י חשבנו לאכול בבית רבינו.

בכלל יש בבית רבינו כלי של רבינו הזקן, שעל הסדר ה' עומד על השולחן וכ"ק אדמו"ר צוללה"ה הכ"מ ה' נוטל ממנו שלוש כפות ואחריו כל היושבים על השולחן. וגם בשנה זו לקחו כאו"א מהאוכלים על השולחן, ואמר הרמ"ש שליט"א שיתנו ג"כ לנו לטעום מכלי זה, אנחנו קודם האפיקומן. ונתנו לכל שבאו. ואח"כ גמרנו שם השתי כוסות האחרונות.

בכלל על השולחן כמעט לא דברו מאומה, רק הרש"ג שליט"א סיפר איזה סיפורים מכ"ק. והרמ"ש שליט"א לא דיבר שום דבר.

המצב פה כי אצל כולם רק פה אחד, וגם ה' אסיפות מזה ככתבתי לך, להמשיך את הרמ"ש שליט"א. וחשבו בזאת השביעי של פסח או אחרון, לבקש שיתוועד הרמ"ש שליט"א.

בליל שביעי ישבו כל הלילה ובקשו את הרמ"ש שליט"א שיתוועד, ולא ה' חפץ. ועל אחרון של

פסח דיברו כל אנ"ש ביניהם שיבואו כולם ויפצירו שיתוועד. על אחרון של פסח באו הרבה מאנ"ש, ועתה נמצא פה הרב ירחמיאל בנימינסאן, הוא הלך עם אחדים מאנ"ש לבקש מהרמ"ש שליט"א שיתוועד. לפועל האט ער צוגיזאגט, וישב להתוועד בשעה 3.45 והתוועד עד שעה 8, יותר מארבע שעות. וה' החדר מלא מאנ"ש. ודיבר הרבה.

ותוכן דבריו ה' שצריכים להתחזק עתה לעשות כאו"א לפי מצבו, כי כ"ק עמנו ולא הלך מעל

צאן מרעיתו. ובאמצע נתן לחיים לכאו"א, והוא נראה דייק לשתות מארבע כוסות ככתוב ב"היום יום". וגם נתן לחיים לר' ירחמיאל הנ"ל, ואמר ר' ירחמיאל שיאמר לחיים כשהוא יאמר דא"ח. וכן אלי' יאכיל ביקש אותו שיאמר דא"ח "והוא אלי' יאכיל מוועד המסדר". והוא אמר לא. לא ברוגזה, ער האט ניט גיזאגט לא, רק אלי' יאכיל אמר מיר וואלטין וועלין אז איר זאלט זאגין דא"ח. וענה, ווער זאגט אז איר ווילט ניט.

ובכלל בכה הרבה בהתועדות כשהזכיר את כ"ק אדמו"ר צוללה"ה הכ"מ. בכלל לאחר זה אמר מי דארף זיך היטין מיט א ווארט. אמר על עצמו, כשראה שאנ"ש חפיצים.

וכשזכר את הלשון רבי, אמר: דער שווער, לפעמים רק: רבי. וסיים שכ"ק אדמו"ר שליט"א, צריכים לומר שכ"ק עמנו.

בכלל מהתועדות זאת לא הי' נראה שהוא מקבל עליו. אבל ההתועדות עשה רושם בכלל על אנ"ש שזה בפעם הראשון שהוא מתועד 4 שעות כמעט בלי הפסק. בכלל אומרים אז ער גייט אפין וועג וד"ל.

כן בהסעודה של אחרון של פסח בחדר של כ"ק (ההתועדות היתה למטה במקום הלימוד) שאלו המסובים אחד את השני אם לאמר את הניגון של האדמו"ר הזקן של "ד' בבות", שבכל אחרון של פסח היו מנגנים אותו. ושאלו את הרש"ג והוא דיבר עם הרמ"ש שליט"א, ואמר הרמ"ש שינגנו בלחש. ושמואל זלמנאוו התחיל לנגן לבדו. כשהתחיל לנגן, באותו רגע נשתנה הרמ"ש שליט"א והתחיל לבכות פשוט בקול גדול. זהו לא לפי טבעו, כי כשהוא בוכה לא נשמע. ונתרגשו כל האחרים.

לאחר הבדלה נכנסו הרב ירחמיאל ואלי' יאכיל לחדר של הרמ"ש שליט"א, וכאשר נראה שדברו אודות זה הענין עמו בפרטיות. לפועל הוא על עצמו עדיין בפירוש לא קיבל, אבל אצל אנ"ש ההחלטה שכל ענין לשאול אצ

נדפס ע"י ולזכות
הרה"ת ר' הלל דוד וזוגתו מרת שטערנא שרה
שיחיו
קרינסקי